

อนุพุทธประวัติ

อนุพุทธประวัติ คือ ความเป็นมาหรือประวัติของบุคคลผู้ได้บรรลุธรรม หรือตรัสรู้ธรรมตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการฟังพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ แล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา บุคคลเหล่านี้เป็นพยานในการตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์เป็นอย่างดี ในหลักสูตรธรรมศึกษาชั้นโท กำหนดให้เรียน ๔๐ องค์ ซึ่งเป็นพระอริยสาวกผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะคือเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ

๑. พระอัญญาโกณฑัญญะ

สถานะเดิม

พระอัญญาโกณฑัญญะ ชื่อเดิมว่า โกณฑัญญะ บิดามารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นบุตรของพราหมณ์มหาศาลในบ้านพราหมณ์โทณวัตถุ อยู่ไม่ห่างจากกรุงกบิลพัสดุ์ ได้รับการศึกษาจบไตรเพทตามลัทธิของพราหมณ์ และรู้ตำรามนต์สำหรับทำทายลักษณะของบุคคลต่าง ๆ

มูลเหตุแห่งการออกบวช

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติได้ ๕ วัน พระเจ้าสุทโธทนะเชิญพราหมณ์ ๑๐๘ คน มารับประทานอาหาร ได้คัดเลือกพราหมณ์ ๘ คน จากพราหมณ์ทั้งหมดเพื่อทำนายลักษณะของเจ้าชายสิทธัตถะ โกณฑัญญะเป็นพราหมณ์หนุ่มที่สุดในพราหมณ์ ๘ คน พราหมณ์ ๗ คน ได้ทำนายลักษณะของพระราชกุมารว่ามีคติเป็น ๒ คือ

๑. ถ้าอยู่ครองเรือนจักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ

๒. ถ้าเสด็จออกผนวชจักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาเอกใน

โลก

ส่วนโกณฑัญญพราหมณ์ได้ทำนายว่ามีคติเป็นอย่างเดียว คือ เสด็จออกผนวชได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาเอกในโลกแน่นอน ตั้งแต่นั้นมาโกณฑัญญพราหมณ์ตั้งใจว่า พระราชกุมารเสด็จออกผนวชเมื่อใดตนจะออกบวชตามด้วย

ปัญจวัคคีย์ออกบวช

เมื่อพระราชกุมารเสด็จออกผนวชตอนพระชนมายุ ๒๕ ปี โภณฑัญญพราหมณ์ทราบข่าวจึงได้ชักชวนพราหมณ์อีก ๔ คน คือ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ และอัสสชิ ซึ่งเป็นบุตรของพราหมณ์ในจำนวน ๑๐๘ คน ออกบวชตาม พบพระมหาบรูชที่ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม จึงอยู่เฝ้าอธิษฐานคิดว่า ถ้าพระองค์ได้บรรลุธรรมแล้ว จะเทศนาสั่งสอนให้พวกตนได้บรรลุบ้าง

ปัญจวัคคีย์หนีจากพระมหาบรูช

เมื่อพระมหาบรูชบำเพ็ญทุกรกิริยาอยู่ ๖ ปี เห็นว่าไม่ใช่หนทางที่จะพ้นทุกข์จึงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา หันมาฉันภัตตาหารเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง ทรงบำเพ็ญเพียรทางใจ ปัญจวัคคีย์ห่มความเลื่อมใสคิดว่าพระมหาบรูชคลายจากความเพียรเวียนมาเป็นคนมักมากในกามเสียแล้ว พวกหนีไปอยู่ที่ป่า อิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี

บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

เมื่อพระมหาบรูชได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงตัดสินพระทัยที่จะแสดงพระธรรมเทศนา ครั้งแรกทรงคิดถึงอาฬารดาบสและอุทกดาบส แต่ท่านทั้งสองได้ถึงแก่กรรมแล้ว ทรงคิดถึงปัญจวัคคีย์จึงได้เสด็จไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ฝ่ายปัญจวัคคีย์เห็นพระพุทธองค์เสด็จมาแต่ไกล จึงทำติดากันว่า พวกเราไม่พึงไหว้ ไม่พึงลุกขึ้นต้อนรับ ไม่รับบาตรและจีวร แต่จะปูอาสนะเอาไว้ให้ พอพระพุทธองค์เสด็จมาถึงกลับลืมติดากที่ตั้งไว้ เพราะความเคารพที่เคยมีต่อพระองค์ แต่ยังไม่สนทนากับพระองค์ด้วยถ้อยคำอันไม่เคารพ พุทธออกพระนามว่า อาวุโส พระองค์ทรงห้ามแล้วตรัสว่า “เราได้บรรลุอมตธรรมแล้ว ขอให้ท่านทั้งหลายตั้งใจฟังและปฏิบัติตามที่เราสอน ในไม่ช้าจะได้บรรลุอมตธรรมนั้น” ปัญจวัคคีย์คัดค้านพระพุทธองค์ ๓ ครั้ง ทรงตรัสเตือนสติพวกเขาว่า เมื่อก่อนท่านทั้งหลายเคยได้ฟังคำที่เราพูดเช่นนี้บ้างไหม ขณะนั้นปัญจวัคคีย์จึงระลึกได้ว่า พระคำรัสเช่นนี้พระองค์ไม่เคยตรัสเลย พระองค์ได้ตรัสรู้ธรรมแล้วเป็นแน่ จึงได้ตั้งใจฟังพระธรรมเทศนา พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมเทศนาครั้งแรกชื่อว่า ัมมจักกัปปวัตตนสูตร ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เรียกว่าวันอาสาฬหบูชา พอจบพระธรรมเทศนา โภณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม คือ บรรลุธรรม

เป็นพระโศดามันว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมควมีความดับไปเป็นธรรมดา” พระพุทธองค์ทรงเปล่งอุทานว่า อัญญาสิ ะตะ โภ โภณทัญญโย ฯ แปลว่า โภณทัญญะ ได้รู้แล้วหนอ ฯ ท่านจึงได้ชื่อใหม่ว่า อัญญา โภณทัญญะ

บวชในพระพุทธศาสนา

เมื่ออัญญา โภณทัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรมแล้วจึงทูลขอบวช ทรงอนุญาตให้บวช ด้วยพระดำรัสว่า “ เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด” การบวชแบบนี้เรียกว่า เอหิภิกขุอุปสัมปทา ท่านเป็นพระสงฆ์รูปแรกที่เกิดขึ้นในโลก เป็นวันที่พระรัตนตรัยคือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เกิดขึ้นครบครั้งแรกในวันอาสาฬหบูชา

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

หลังจากนั้นพระพุทธองค์ทรงเทศนาสั่งสอนให้อีก ๔ คน ได้ดวงตาเห็นธรรม และทรงประทานการบวชให้แบบเอหิภิกขุอุปสัมปทา ในวันแรม ๕ ค่ำ เดือน ๘ ทรงแสดงพระธรรมเทศนากัณฑ์ที่ ๒ ชื่อว่า อนัตตลักขณสูตร คือสูตรที่ว่าด้วยขั้น ๕ เป็นอนัตตา ให้แก่พระปัญจวัคคีย์ฟังเมื่อจบพระธรรมเทศนาทั้ง ๕ องค์ ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์พร้อมกัน

งานประกาศพระศาสนา

พระอัญญา โภณทัญญะ เป็นพระอรหันต์ชุดแรก คือ ๖๐ องค์ที่พระพุทธองค์ส่งไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผลงานที่สำคัญของท่านคือ ท่านกลับไปบ้านเกิดให้หลานชายชื่อว่า ปุณณะ ซึ่งเป็นลูกของนางมันตานีผู้เป็นน้องสาวของตนเองบวชในพระพุทธศาสนา ต่อมาท่านได้เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนา มีลูกบุตรเป็นจำนวนมากมาบวชในสำนักของท่าน

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้รัตตัญญู แปลว่า ผู้รู้ราตรีนาน” หมายความว่า ท่านเป็นองค์แรกที่ได้ฟังธรรมและบรรลุธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดงก่อนใครทั้งหมด

นิพพาน

พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระศาสนาจนถึงป็นปลายชีวิต ก็กราบพูลลาพระพุทธองค์ไปอยู่ป่าหิมวันต์ ใกล้สระรัทธทันต์ ๑๖ พรรษา เมื่อใกล้จะนิพพานไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ทูลขอลา นิพพาน และกลับไปนิพพานที่สระรัทธทันต์

๒. พระอูรุเวลกัสสปเถระ

สถานะเดิม

พระอูรุเวลกัสสปะ ชื่อเดิมว่า กัสสปะ บิดามารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะพราหมณ์ที่เมืองพาราณสี แคว้นกาสิ ตระกูลกัสสปโคตร ศึกษาจบไตรเพทตามลัทธิพราหมณ์ ท่านมีน้องชายสองคนชื่อ กัสสปะ เหมือนกัน ต่อมาทั้ง ๓ ท่านพิจารณาเห็นว่าความรู้ที่มีอยู่นั้น ไม่มีสาระแก่นสาร มีแต่เพียงประโยชน์ในปัจจุบันเท่านั้น จึงได้ชักชวนกันออกบวชเป็นฤๅษี บำเพ็ญพรตด้วยการบูชาไฟ พี่ชายคนโตตั้งอาศรมอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ตำบลอูรุเวลาเสนานิคม จึงได้นามว่า อูรุเวลกัสสปะ มีบริวาร ๕๐๐ คน น้องชายคนกลางตั้งอาศรมอยู่ที่ทางโค้งแม่น้ำคงคา จึงได้นามว่า นทีกัสสปะ มีบริวาร ๓๐๐ คน น้องชายคนเล็กตั้งอาศรมอยู่ที่ตำบลคยาสิสะ จึงได้นามว่า คยากัสสปะ มีบริวาร ๒๐๐ คน

มูลแห่งการออกบวช

เมื่อพระพุทธองค์ทรงส่งพระสาวก ๖๐ องค์ไปประกาศพระศาสนายังแคว้นต่าง ๆ พระองค์เสด็จไปที่แคว้นมคธ เมื่อโปรดอูรุเวลกัสสปะ ระหว่างทางทรงเทศนาโปรดภัททวัคคีย์กุมาร ๓๐ คน ทรงประทานการบวชแบบเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้แล้วส่งไปประกาศพระศาสนา ต่อจากนั้นเสด็จไปตำบลอูรุเวลาเสนานิคม ทรงแสดงปาฏิหาริย์ต่าง ๆ จนอูรุเวลกัสสปะละทิฐิมานะกลับมาเลื่อมใส เห็นว่าลัทธิของตนเองไม่มีแก่นสารอะไร จึงทูลขอบวช อูรุเวลกัสสปะพร้อมทั้งบริวารพากันลอบบริหารและ

เครื่องบูชาไฟลอยไปในแม่น้ำ พระองค์ทรงประทานการบวชให้แบบเอหิภิกขุ
อุปสัมปทา ด้วยพระดำรัสว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว พวกเธอจง
ประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบเถิด”

บรรลुธรรมเป็นพระอรหันต์

น้องชาย ๒ คนพร้อมทั้งบริวาร เมื่อเห็นบริวารของพี่ชายลอยมาตามแม่น้ำ ได้
เดินทางไปหานักของพี่ชาย ขอบวชในสำนักของพระพุทธองค์ ทรงประทานการบวช
ให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา เมื่อบุญบารมีของพระภิกษุ ๑,๐๐๓ รูปนั้นแก่กล้าแล้ว ทรง
เสด็จไปที่ตำบลคยาสิสะ พร้อมด้วยภิกษุทั้งหมด ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตร สูตรว่า
ด้วยอายตนะภายในและภายนอกเป็นของร้อน มีเนื้อความโดยย่อว่า “ตา หู จมูก ลิ้น กาย
และใจเป็นของร้อน ร้อนเพราะอะไร ร้อนเพราะไฟคือราคะ ไฟคือโทสะ ไฟคือโมหะ
ร้อนเพราะความเกิด ความแก่ ความตาย ร้อนเพราะความเศร้าโศก ความคร่ำครวญ ความ
ทุกข์ ความโทมนัสและความคับแค้นใจ” เมื่อจบพระธรรมเทศนา ภิกษุ ๑,๐๐๓ รูป ได้
บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระอรุเวลกัสสปะ เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนาในแคว้นมคธ
พระพุทธองค์ทรงพาภิกษุ ๑,๐๐๓ รูป เสด็จไปเมืองราชคฤห์ ประทับอยู่ที่สวนตาลหนุ่ม
ชื่อว่า ลักขณวัน พระเจ้าพิมพิสารพระเจ้าแผ่นดินแคว้นมคธทรงทราบข่าว พร้อมด้วย
บริวารเสด็จไปเข้าเฝ้า ทรงทอดพระเนตรเห็นบริวารของพระเจ้าพิมพิสารมีกิริยาอาการ
ไม่เต็มใส จึงตรัสให้พระอรุเวลกัสสปะประกาศให้คนเหล่านั้นทราบว่า ลัทธิของตนไม่
มีแก่นสาร จนคนเหล่านั้นหมดความสงสัย เพราะว่าคนเหล่านั้นเป็นลูกศิษย์ของฤาษีอรุ
เวลกัสสปะมาก่อน ทรงแสดงอนุปพิทกคาและอริยสัจ ๔ เวลาจบพระธรรมเทศนา พระ
เจ้าพิมพิสารพร้อมทั้งบริวาร ๑๑ นหุต ได้ดวงตาเห็นธรรมคือบรรลุธรรมเป็นพระ
โสดาบัน อีก ๑ นหุต ตั้งอยู่ในไตรสรณคมน์ (๑ นหุต = ๑๐,๐๐๐ คน) และพระเจ้าพิม
พิสารได้ถวายสวนไผ่ให้เป็นวัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ชื่อว่า “วัดเวฬุวัน”

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระอรุณเวลกัสปะท่านได้สั่งสอนประชาชนเป็นจำนวนมากมีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และเป็นพระที่มีบริวารมาก ได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า “เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้มีบริวารมาก”

นิพพาน

พระอรุณเวลกัสปะได้ประพาศิตนช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนา สงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ และประชาชนด้วยพระธรรมมาตลอดอายุขัย ครั้นดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัฏฐกาแล้ว ก็ได้นิพพานในที่สุด

๓. พระสารีบุตรเถระ

สถานะเดิม

พระสารีบุตร ชื่อเดิมว่า อุปติสสะ บิดาชื่อว่า วัณคันทพราหมณ์ มารดาชื่อนางสารีพราหมณี เกิดในวรรณะพราหมณ์ ที่หมู่บ้านอุปติสสะ ใกล้เมืองราชคฤห์ และบิดาเป็นหัวหน้าหมู่บ้านอุปติสสะ เลยได้ชื่อว่า อุปติสสะ เมื่อบวชแล้วได้ชื่อว่า สารีบุตร เพราะว่าเป็นบุตรของนางสารี ท่านมีน้องชาย ๓ คน และน้องสาว ๓ คน และมีเพื่อนที่สนิทอยู่คนหนึ่งชื่อว่า โกติตะ ซึ่งเป็นบุตรของหัวหน้าหมู่บ้าน โกติตะ ทั้งสองท่านมีบริวารคนละ ๕๐๐

บวชกับอาจารย์สัญชัย

อยู่มาวันหนึ่ง สหายทั้งสองกำลังคุมหฺรสปนยอดเขาในกรุงราชคฤห์ มีอาการและความรู้สึกไม่เหมือนเมื่อก่อน คือถึงตอนหัวเราะก็ไม่หัวเราะ ถึงตอนเศร้าโศกก็ไม่เศร้าโศก ถึงตอนให้รางวัล ก็ไม่ให้รางวัล แต่มีความสลดใจว่า การคุมหฺรสปไม่มีสารประโยชน์อะไรเลย แม้คนที่กำลังแสดงอยู่นั้นไม่ถึง ๑๐๐ ปี ก็ตายเหมือนกันหมด สหายทั้งสองมีความเห็นตรงกันคิดว่า ควรออกบวชแสวงหาโมกขธรรมดีกว่า จึงออกบวชอยู่ในสำนักของอาจารย์สัญชัยปริพาชก พร้อมด้วยบริวารคนละ ๒๕๐

มูลเหตุแห่งการออกบวชในพระพุทธศาสนา

สหายทั้งสองเมื่อบวชแล้วไม่นานก็เรียนจนหมดความรู้ของอาจารย์สัญญาชัย เห็นว่า
ลัทธินี้ไม่มีสาระประโยชน์อะไรเลย ทั้งสองจึงแสวงหาโมกขธรรมต่อไปและได้ทำกติกากันว่า
“ใครบรรลุมตธรรมก่อน จงบอกแก่อีกคนหนึ่งด้วย”

วันหนึ่งอุปติสสปริพาชกเข้าไปในเมืองราชคฤห์ เห็นพระอัสสชีกำลังบิณฑบาต
คิดว่านักบวชผู้มีกิริยาอาการน่าเลื่อมใสขนาดนี้เราไม่เคยเห็นมาก่อน ท่านน่าจะมีธรรม
ละเอียดอยู่ภายใน เกิดความเลื่อมใส จึงเดินติดตามไปข้างหลัง เมื่อท่านฉันภัตตาหาร
เสร็จแล้ว เรียนถามว่า “ข้าแต่ท่านผู้มีอายุอินทรีย์ของท่านส่องใสยิ่งนัก ผิวพรรณของท่านก็
ส่องใส ท่านบวชในสำนักของใคร ใครเป็นศาสดาของท่าน และท่านชอบใจธรรมของใคร”
พระอัสสชิตอบว่า “ผู้มีอายุ เราบวชเจ้จวงพระมหาสมณะศากยบุตร พระองค์เป็นศาสดา
ของเรา เราชอบใจธรรมของท่าน” จึงขอให้ท่านแสดงธรรมให้ฟัง พระอัสสชิตอบแบบถ่อมตนว่า
“ผู้มีอายุ เราเป็นผู้บวชใหม่ มาสู่พระธรรมวินัยนี้ไม่นาน ไม่สามารถจะแสดงธรรมโดยพิสดารได้
เราจะกล่าวแต่โดยย่อพอรู้ความ” ท่านจึงแสดงธรรมโดยย่อว่า “ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ
พระตถาคตตรัสเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้”
อุปติสสปริพาชกครั้ง ได้ฟังธรรมจบลงแล้ว ได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน
จากนั้นได้ถามพระเถระว่า ขณะนี้พระศาสดาของเราประทับอยู่ที่ไหน ทราบว่าพระพุทธรองค์ประทับอยู่ที่วัดเวฬุวัน
จึงลาพระเถระกลับไปแสดงธรรมให้แก่สหายโกณฑิยะฟังก็ได้ดวงตาเห็นธรรมเหมือนกัน

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ทั้งสองท่านชักชวนอาจารย์สัญญาชัยไปเข้าเฝ้าพระพุทธรองค์ ได้รับการปฏิเสธจึงลา
อาจารย์สัญญาชัย พร้อมด้วยบริวาร ๒๕๐ คนไปเข้าเฝ้าพระพุทธรองค์ที่วัดเวฬุวัน และทูลขอ
บวช ทรงอนุญาตการบวชด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา จึงมีชื่อใหม่ว่า สารีบุตร หลังจาก
บวชแล้ว ๑๕ วัน ได้ฟังธรรมเทศนาชื่อว่า “เวทนาปริคคหสูตร” ที่พระพุทธรองค์ทรง
แสดงแก่ที่ฆนขปริพาชก ซึ่งเป็นหลานของท่าน ที่ถ้าสุกรขาตา เขาคิษณภูฏ ในวันขึ้น ๑๕
ค่ำ เดือน ๓ สำเร็จเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระสารีบุตรเป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ท่านได้ชักชวนน้องชาย ๓ คน และน้องสาว ๓ คนให้บวชในพระพุทธศาสนา กุลบุตรกุลธิดาได้ฟังธรรมจากท่านบรรลุธรรมมากมาย ท่านเป็นพระธรรมเสนาบดี คู่กับพระพุทธองค์ผู้เป็นพระธรรมราชา และเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที บวชให้ระชาพรหมณ์ผู้เคยถวายข้าวเพียงหนึ่งทัพพี พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “สารีบุตรเปรียบเหมือนมารดาผู้ให้กำเนิดบุตร โมคคัลลณะเปรียบเหมือนผู้บำรุงเลี้ยงทารกที่เกิดแล้ว สารีบุตรยอมแนะนำในโศดาปัตติผล โมคคัลลณะยอมแนะนำในผลขั้นสูงขึ้นไป”

ตำแหน่งเอตทัคคะ

เนื่องจากท่านเป็นผู้มีปัญญามาก สามารถแสดงอริยสัจ ๔ ให้พิสดารกว้างขวางเหมือนพระพุทธองค์ จึงได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้มีปัญญามาก” และได้รับการแต่งตั้งไว้ในตำแหน่งพระอัครสาวกเบื้องขวา

นิพพาน

พระสารีบุตรนิพพานก่อนพระพุทธองค์ ท่านทูลลาไปนิพพานที่บ้านเกิดของท่าน ออกเดินทางไปพร้อมกับพระจุนทะน้องชายของท่านและภิกษุบริวาร ครั้นถึงบ้านแล้ว ได้เกิดปักขันธิกภาพาธในคิณนั้น (ถ่ายเป็นเลือด) ได้เทศนาโปรดมารดาจนบรรลุธรรมเป็นพระ โศดาบัน และนิพพานในคิณนั้น พระจุนทะและญาติทำพิธีฌาปนกิจสรีระของท่านแล้วนำอัฐิไปถวายแด่พระพุทธองค์ โปรดให้สร้างพระเจดีย์บรรจุอัฐิของท่านไว้ใกล้ประตูวัดพระเชตุวัน

๔. พระมหาโมคคัลลณะเถระ

สถานะเดิม

พระมหาโมคคัลลณะ ชื่อเดิมว่า โกลิตะ บิดาชื่อว่า โกลิตะ มารดาชื่อว่า โมคคัลลี เกิดในตระกูลพรหมณ์ เกิดที่หมู่บ้านโกลิตคาม ไม่ไกลจากกรุงราชคฤห์ บิดาเป็นหัวหน้าหมู่บ้านโกลิตะ เมื่อบวชแล้วได้ชื่อว่า โมคคัลลณะ เพราะเป็นบุตรของนางโมคคัลลี มีสหยาจรักอยู่คนหนึ่ง ชื่อว่า อุปติสสะ ซึ่งเป็นลูกชายของหัวหน้าหมู่บ้านอุปติสสะ

บวชกับอาจารย์สัญญาชัย

อยู่มาวันหนึ่ง สหายทั้งสองกำลังคุมหรรสพบนยอดเขาในกรุงราชคฤห์ มีอาการและความรู้สึกไม่เหมือนเมื่อก่อน คือถึงตอนหัวเราะก็ไม่หัวเราะ ถึงตอนเศร้าโศกก็ไม่เศร้าโศก ถึงตอนให้รางวัลก็ไม่ให้รางวัล แต่มีความสลดใจว่า การคุมหรรสพไม่มีสารประโยชน์อะไรเลย แม้คนที่กำลังแสดงอยู่นั้นไม่ถึง ๑๐๐ ปี ก็ตายเหมือนกันหมด สหายทั้งสองมีความเห็นตรงกันคิดกันว่า ควรออกบวชแสวงหาโมกขธรรมดีกว่า จึงออกบวชอยู่ในสำนักของอาจารย์สัญญาชัยปริพาชก พร้อมด้วยบริวารคนละ ๒๕๐

มูลเหตุแห่งการออกบวช

สหายทั้งสองเมื่อบวชแล้วไม่นานก็เรียนจนหมดความรู้ของอาจารย์สัญญาชัย เห็นว่าลัทธินี้ไม่มีสาระประโยชน์อะไรเลย ทั้งสองจึงแสวงหาโมกขธรรมต่อไป และได้ทำกติกากันว่า “ใครบรรลุอมตธรรมก่อน จงบอกแก่อีกคนหนึ่งด้วย” อุปติสสปริพาชกฟังธรรมจากพระอัสสชิ ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน และได้กลับมาแสดงธรรมให้โกณฑิสปริพาชกฟังบ้างว่า “ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตตรัสเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้” ท่านก็ได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน สหายทั้งสองชักชวนอาจารย์สัญญาชัยไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ได้รับการปฏิเสช จึงลาอาจารย์สัญญาชัยพาบริวาร ๒๕๐ คน เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่วัดเวฬุวัน และทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา จึงมีชื่อใหม่ว่า “พระมหาโมคคัลลานะ”

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

พระมหาโมคคัลลานะ หลังจากบวชแล้ว ๗ วัน ทูลลาพระพุทธองค์ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่หมู่บ้านกัลลวาลมุตตคาม แคว้นมคธ ถูกความง่วงเข้าครอบงำไม่สามารถบำเพ็ญเพียรได้ พระพุทธองค์เสด็จไปตรัสบอกอุบายแก้ง่วงให้ ๘ ประการ คือ

๑. นึกถึงเรื่องที่จำมาให้มาก
๒. ตรึกตรองถึงธรรมที่ได้ศึกษามา
๓. สาธยายธรรม
๔. ยอนช่วงหู

๕. ลุกขึ้นยืนเอาน้ำลูบหน้า

๖. ทำความสำคัญในแสงสว่าง

๗. เดินจงกรมสำรวมอินทรีย์

๘. นอนตะแคงขวามีสติสัมปชัญญะตั้งใจว่าจะลุกขึ้น

และทรงสอนต่อไปว่า โมคคัลลานะ เธอควรสำเหนียกในใจอย่างนี้ว่า

๑. เราจักไม่ชูงวง คือถือตัวเข้าไปสู่ตระกูล

๒. เราจักไม่พูดคำเป็นเหตุเถียงกัน เพราะจะเป็นเหตุให้ห่างจากสมาธิ

๓. เราจักไม่คลุกคลีด้วยกฤหัสถ์และบรรพชิต แต่ควรคลุกคลีด้วยเสนาสนะอัน

สังัด และฟังต้นหักขชรรคม คือข้อที่ปฏิบัติแล้วเชื่อว่าน้อมไปในธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งตัณหา และฟังเรื่องธาตุกัมมัฏฐาน คือให้พิจารณาร่างกายนี้เป็นเพียงธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เท่านั้น ไม่ใช่ตัวเราของเรา ท่านปฏิบัติธรรมตามพระโอวาทได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในวันนั้น

งานประกาศพระศาสนา

พระมหาโมคคัลลานะเป็นกำลังสำคัญยิ่งในการประกาศพระศาสนา ท่านมีฤทธิ์มาก ประกาศธรรมแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย แสดงฤทธิ์ปราบพวกมิถิลาทัญญู ท่านไปยังทั่วโลก ถ้ามถึงกรรมของเทวดาที่ทำในสมัยเป็นมนุษย์ และไปนรกถ้ามถึงกรรมของสัตว์นรกในสมัยเป็นมนุษย์ก็กลับมาบอกแก่พวกมนุษย์ เมื่อได้ฟังคำของพระเถระแล้วเกิดความเลื่อมใสเป็นจำนวนมาก ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง จนเป็นที่อิจฉาของเจ้าลัทธิต่าง ๆ พระพุทธองค์ตรัสยกย่องท่านกับพระสารีบุตรว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สารีบุตรเปรียบเหมือนมารดาผู้ให้กำเนิดบุตร โมคคัลลานะเปรียบเหมือนนางนมผู้เลี้ยงทารกที่เกิดแล้ว สารีบุตรยอมแนะนำให้ตั้งอยู่ในโศดาปัตติผล โมคคัลลานะยอมแนะนำให้ตั้งอยู่ในคุณที่สูงขึ้นไป” และท่านเป็นผู้ที่เลิศในด้านการก่อสร้าง

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระมหาโมคคัลลานะ เป็นผู้มึฤทธิ์มาก สามารถท่องเที่ยวไปยังทั่วโลกและนรกได้ จึงได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า “เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายในทางผู้มีฤทธิ์”

และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายคู่กับพระสารีบุตร ซึ่งเป็นพระอัครสาวกเบื้องขวา

นิพพาน

พระมหาโมคคัลลานะ นิพพานที่ตำบลกาฬศิลา แคว้นมคธ เมื่อวันที่วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หลังจากพระสารีบุตรนิพพานได้ ๑๕ วัน ท่านถูกโจรทุบจนร่างกายแหลกละเอียด เพราะผลกรรมที่เคยทุบตีพ่อแม่ในอดีต ประสานกระดูกด้วยกำลังมานเหาะไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ กราบทูลลानิพพาน และได้กลับไปนิพพานในที่เดิม พระพุทธองค์เสด็จไปทำพิธีฌาปนกิจสรีระของท่าน แล้วรับสั่งให้นาฬิบรรจุไว้ในเจดีย์ใกล้ประตูดเวฬุวัน

๕.พระมหากัสสปเถระ

สถานะเดิม

พระมหากัสสปะ ชื่อเดิมว่า ปิปลิ บิดาชื่อว่า กปิละ มารดาชื่อว่าสุมนเทวี เกิดในตระกูลพราหมณ์ เกิดที่หมู่บ้านมหาตติละ ตั้งอยู่ในเมืองราชคฤห์ เมื่อบวชแล้วได้ชื่อว่าพระมหากัสสปะ เพราะเป็นเชื้อสายของกัสสปโคตร อายุได้ ๒๐ ปี แต่งงานกับนางภัททกาปิลานี ผู้มีอายุได้ ๑๖ ปี

มูลเหตุแห่งการออกบวช

เมื่อบิดามารดาเสียชีวิตแล้ว เห็นโทษของการครองเรือนว่า ต้องคอยรับบาปจากการกระทำของผู้อื่น จึงตัดสินใจออกบวชพร้อมกับนางภัททกาปิลานี มอบทรัพย์สมบัติทั้งหมดให้แก่ญาติและบริวาร ได้ซื้อผ้ากาสาวพัสตร์และบาตรดินเผาจากตลาด ต่างปลงผมให้กันและกัน ครองผ้ากาสาวพัสตร์สะพายบาตรลงจากปราสาทอย่างไม่มีความอาลัย ออกบวชอุทิศพระอรหันต์ในโลก เดินทางไปด้วยกันระยะหนึ่งก็แยกจากกัน เกิดเหตุอัศจรรย์คือแผ่นดินไหว ปิปลิเดินทางไปทางขวา ส่วนนางภัททกาปิลานีเดินทางไปทางซ้าย จนถึงสำนักของภิกษุณี ขอบวชในสำนักของภิกษุณีและปฏิบัติธรรมจนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ปีปผลิได้พบพระพุทธองค์ที่ได้ตื่นไทรชื่อว่า พุทฺตนิโครธ ระหว่างเมืองราชคฤห์กับเมืองนาลันทา เมื่อได้เห็นพระพุทธองค์แล้วคิดว่า ท่านผู้นี้เป็นศาสดาของเรา เราจักขอบวชอุทิศพระศาสนาองค์นี้ ได้น้อมตัวเข้าไปหาทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธี โอวาทปฎิภคหฐูปสัมปทา ก็บวชด้วยการรับโอวาท ๓ ข้อ ดังนี้

๑. กัสสปะเธอพึงศึกษาว่า เราจักเข้าไปตั้งความละเอียดและความยำเกรงไว้ในภิกษุทั้งที่เป็นผู้เฒ่า ผู้ใหม่และผู้ปานกลางอย่างแรงกล้า

๒. เราจักพึงธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งประกอบด้วยกุศล เราจักเงี่ยหูฟังธรรมและพิจารณาเนื้อความแห่งธรรมนั้น

๓. เราจักไม่ละกายคตาสติ คือพิจารณาร่างกายเป็นอารมณ์

หลังจากบวชแล้วท่านได้ตั้งใจบำเพ็ญเพียร ในวันที่ ๘ ก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระมหากัสสปะ เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนา คือ เป็นประธานในการทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรก เมื่อพระพุทธองค์ปรินิพพานแล้วได้ ๓ เดือน ท่านได้ตั้งสอนกุลบุตรและกุลธิดาให้เลื่อมใสในพระศาสนาเป็นจำนวนมาก

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระมหากัสสปะ เป็นพระมกนัทยัสัน โดย ถือฐงค์เป็นวัตร ๓ ข้อตลอดชีวิต คือ

๑. ทรงผ้าบังสุกุลเป็นวัตร

๒. เทียวบิณฑบาตเป็นวัตร

๓. อยู่ป่าเป็นวัตร

ท่านแสดงคุณของการถือนุชงค์แก่พระพุทธองค์ ๒ ข้อ คือ

๑. เป็นการอยู่เป็นสุขในปัจจุบัน

๒. เพื่ออนุเคราะห์คนรุ่นหลังจะได้ถือปฏิบัติตาม

พระพุทธองค์ทรงยกย่องพระมหากัสสปะว่า “เป็นเลิศกว่า ภิกษุทั้งหลายผู้ทรงฐงค์”

นิพพาน

พระมหากัสสปะ เมื่อทำสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งแรกเรียบร้อยแล้ว จำพรรษาอยู่ที่วัดเวฬุวัน มีอายุ ๑๒๐ ปี นิพพานระหว่างภูเขาชื่อว่า “กุกกุฏสัมปาดะ” ทั้ง ๓ ลูก ในกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๑

๑. พระสาวกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า เรียกว่าอะไร?

- ก. พระสงฆ์ ข. พระอนุพุทธะ
ค. พระเสขะ ง. พระอเสขะ

๒. การศึกษาอนุพุทธประวัติ เพื่อรู้อะไร ?

- ก. ความเป็นมาบรรดาบุคคลผู้ตรัสรู้ตาม
ข. ความเป็นมาของพระพุทธเจ้าผู้จะตรัสรู้ต่อไป
ค. ความเป็นมาของเหล่าพุทธสาวก
ง. ความเป็นมาของเหล่าพุทธสาวิกา

๓. ท่านผู้แรกถึงกระแสแห่งพระนิพพาน เป็นความหมายของข้อใด ?

- ก. พระโศดบัน ข. พระสกทาคามี
ค. พระอนาคามี ง. พระอริยบุคคล

๔. ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้เลิศในทางนั้น ๆ ตรงกับความหมายในข้อใด ?

- ก. อริยบุคคล ข. สาวก
ค. พหูสูต ง. เอตทัคคะ

๕. นับตั้งแต่พระพุทธเจ้าประสูติ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเวลากี่ปี ?

- ก. ๒๕๐๐ ข. ๒๕๔๗
ค. ๒๖๓๑ ง. ๒๖๔๔

๖. อนุพุทธประวัติ กล่าวถึงประวัติของใคร ?

- ก. พระโศดบัน ข. พระสกทาคามี
ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๗. พระสาวกรูปใด เคยทำนายพระลักษณะของพระมหาบุรุษ ?

ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ ข. พระวชิระ

ค. พระภัททิยะ ง. พระอัสสชิ

๘. พระปัญจวัคคีย์ อยู่เฝ้าอุปัฏฐากพระมหาบรูชกี่ปี ?

ก. ๒ ปี ข. ๓ ปี

ค. ๕ ปี ง. ๖ ปี

๙. พระปัญจวัคคีย์ที่พระมหาบรูชไป เพราะสาเหตุใด ?

ก. สิ้นความรัก ข. สิ้นความหวัง

ค. สิ้นความอดทน ง. สิ้นความเพียร

๑๐. ข้อใด หมายถึง มัชฌิมาปฏิปทา ?

ก. ทุกข์ ข. สมุทัย

ค. นิโรธ ง. มรรค

๑๑. ผู้ได้ธรรมจักขุ หมายถึงพระอรหันต์กี่องค์ ?

ก. พระโศคาบัน ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี ง. พระอรหันต์

๑๒. พระปัญจวัคคีย์เห็นพระพุทธร่องค์เสด็จมา ต่างนัดหมายจะทำสามิจักรมใด ?

ก. จักลูกขึ้นรับ ข. จักรับบาตรจีวร

ค. จักไหว้ ง. จักจัดอาสนะถวาย

๑๓. “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมควมีความดับไปเป็นธรรมดา”

เป็นความหมายของข้อใด ?

ก. ชัมมจักร ข. ธรรมจักขุ

ค. อนัตตลักขณสูตร ง. เวทนาปริคคหสูตร

๑๔. พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศในด้านใด ?

ก. ตรัสรู้ได้เร็ว ข. รัตติกัญญ

ค. มีปัญญามาก ง. มีฤทธิ์มาก

๑๕. พระพุทธเจ้าทรงเปล่งวาจาว่า “อัญญาติ อัญญาติ” คือข้อใด ?

ก. เพราะทรงทราบว่าโกณฑัญญะได้รู้แล้ว

ข. เพราะพระพุทธร่องค์ได้ตรัสรู้แล้ว

ค. เพราะทรงเบิกบานพระทัย

ง.เพราะทรงโปรดปรานโกณฑัญญะ

๑๖.สังฆรัตนะเกิดขึ้นในโลก เมื่อทรงแสดงธรรมใด ?

ก.อนุุปพิทกา

ข.ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

ค.อนัตตลักขณสูตร

ง.อาทิตตปริยายสูตร

๑๗.ปัญจวัคคีย์คิดตามอุปฐากพระมหาบุรุษ ด้วยหวังอะไร ?

ก.หวังเป็นศาสดาเอก

ข.หวังเป็นพระอรหันต์

ค.หวังพึ่งเทศนาสอนตน

ง.หวังมีชื่อเสียงบ้าง

๑๘.ปัญจวัคคีย์คิดอย่างไรต่อพระมหาบุรุษ จึงเลิกอุปฐาก ?

ก.กลับมาเป็นคนมักมาก

ข.ทำไม่จริง

ค.นั้นไม่ใช่ทางตรัสรู้

ง.จักกลับไปเป็นกษัตริย์

๑๙.ใครบวชด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทารูปแรก ?

ก.พระอัสสชิ

ข.พระโกณฑัญญะ

ค.พระวัปปะ

ง.พระมหานามะ

๒๐.พระอริยกุศลขึ้นใจ ชื่อว่า “อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว” ?

ก.พระโศคาบัน

ข.พระสกทาคามี

ค.พระอนาคามี

ง.พระมหานามะ

๒๑.ใครอาราธนาพระพุทธเจ้าให้แสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์ ?

ก.ท้าวผกาพรหม

ข.ท้าวสหัมบดีพรหม

ค.ท้าวมหาพรหม

ง.ท้าวฉุภิกการพรหม

๒๒.ในการตรัสรู้ของพระผู้มีพระภาคเจ้า มีใครเป็นพยาน ?

ก.พระยามาร

ข.ปัญจวัคคีย์

ค.พระแม่ธรณี

ง.สักกเทวราช

๒๓.ข้อใด ไม่ได้เกิดขึ้นที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ?

ก.ปฐมสาวก

ข.ปฐมเทศนา

ค.ปฐมสาวิกา

ง.ปฐมพรรษา

๒๔.พระอัญญาโกณฑัญญะ ผู้ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์รูปแรกเป็นชาวเมืองไหน ?

ก.กรุงกบิลพัสดุ์

ข.กรุงราชคฤห์

ค.กรุงเทวทหะ

ง.กรุงพาราณสี

๒๕. “เบญจขันธ์ เป็นอนัตตา” เป็นใจความของพระสูตรใด ?

- ก.ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข.อนัตตลักขณสูตร
ค.อาทิตตปริยายสูตร ง.เวทนาปริคคหสูตร

๒๖. ปัญจวัคคีย์ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เพราะฟังธรรมอะไร ?

- ก.ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข.อาทิตตปริยายสูตร
ค.อนัตตลักขณสูตร ง.ธัมมนิยามสูตร

๒๗. อนุพุทธะองค์แรกในพระพุทธศาสนาคือใคร ?

- ก.พระอัญญาโกณฑัญญะ ข.พระวชิระ
ค.พระภัททิยะ ง.พระอัสสชิ

๒๘. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่ใคร เป็นครั้งแรก ?

- ก.ปัญจวัคคีย์ ข.อาฬารดาบส
ค.อุทกดาบส ง.ตปุสสะ-ภัลลิกะ

๒๙. ก่อนบวช พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านใด ?

- ก.ศาสนศาสตร์ ข.ดาราศาสตร์
ค.โหราศาสตร์ ง.ไสยศาสตร์

๓๐. พระอัญญาโกณฑัญญะนิพพานที่ไหน ?

- ก.ใกล้สระโบกขรณี เมืองสาวัตถี ข.ใกล้สระนันทันต์ ป่าหิมพานต์
ค.ใกล้สระอาบน้ำ เมืองราชคฤห์ ง.ใกล้สระล้างบาป เมืองเวสาลี

๓๑. ส่วนสุด ๒ อย่าง อยู่ในพระสูตรใด ?

- ก.ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ข.อนัตตลักขณสูตร
ค.อาทิตตปริยายสูตร ง.เวทนาปริคคหสูตร

๓๒. มัชฌิมาปฏิปทา มีความหมายว่าอย่างไร ?

- ก.การปฏิบัติทางสายกลาง ข.การหมกมุ่นในกาม
ค.การทรมาณตน ง.การบรรลุมรรคผล

๓๓. พระธรรมเทศนาใด โภคทัณฺฑะฟังแล้วได้ดวงตาเห็นธรรม ?

- ก.อนุปพิภทา ข.ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
ค.อนัตตลักขณสูตร ง.อาทิตตปริยายสูตร

๓๔. พระมหาบุรุษทรงเลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา เพราะเหตุใด ?

ก. ปัญจวัคคีย์ขอให้เลิก
ข. ปัญจวัคคีย์หนีไป
ค. รู้ว่าไม่ใช่ทางตรัสรู้
ง. บรรลุธรรมแล้ว

๓๕. ใครออกบวชพร้อมกับโกณฑัญญะ ?

ก. กิมพิละ
ข. ภค
ค. อัศสชิ
ง. ควัมปตี

๓๖. พระสงฆ์เกิดขึ้นในโลกครั้งแรก ตรงกับวันอะไร ?

ก. วันมาฆบูชา
ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันอัฐมีบูชา
ง. วันอาสาฬหบูชา

๓๗. พระสูตรใดว่าด้วยเรื่องสภาวะธรรมที่เป็นของร้อน ?

ก. โมคคัลลานสูตร
ข. อนัตตลักขณสูตร
ค. อาทิตตปริยายสูตร
ง. รัมมจักกัปปวัตตนสูตร

๓๘. พระอรุเวลกัสสปะ ได้รับยกย่องว่าเป็นเลิศด้านใด ?

ก. อยู่ป่าเป็นวัตร
ข. ไม่คลุกคลีด้วยหมู่
ค. มีบริวารมาก
ง. ถือธุดงค์เป็นวัตร

๓๙. เพราะเหตุใด พระอรุเวลกัสสปะจึงขอบวชในพระพุทธศาสนา ?

ก. เพราะถูกพระพุทธเจ้าทรมานด้วยฤทธิ์
ข. เพราะกลัวอภินิหารของพระพุทธเจ้า
ค. เพราะพระพุทธเจ้าทรงขอร้องให้บวช
ง. เพราะพิจารณาเห็นว่าลัทธิตนไม่มีสาระ

๔๐. การบูชาไฟ เป็นข้อปฏิบัติของใคร ?

ก. นิครนถ์
ข. ฤๅษี
ค. ชฎิล
ง.

๔๑. นทีกัสสปะ ตั้งอาศรมอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำใด ?

ก. อจิรวดี
ข. ยมูนา
ค. เนรัญชรา
ง. คยา

๔๒. ข้อใดไม่ใช่ไฟกิเลส ?

ก. ความกำหนัด
ข. ความหิวกระหาย

ค.ความหลง

ง.ความโกรธ

๔๓. “สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน เพราะไฟคือราคะ โทสะ โมหะ” เป็นใจความของพระสูตรใด ?

ก.อนุป্পพิภคา

ข.อาทิตตปริยายสูตร

ค.อนัตตลักขณสูตร

ง.มหาปรินิพพานสูตร

๔๔. พระสาวกรูปใด ก่อนบวชบำเพ็ญพรตด้วยการบูชาไฟ ?

ก.กุมารกัสสปะ

ข.พระอรุเวลกัสสปะ

ค.พระมหากัสสปะ

ง.พระมหากัปปินะ

๔๕. ข้อใด ไม่ใช่คุณสมบัติพื้นฐานของชฎิล ๓ ฟัน้อง ?

ก.มีชีวิตคู่มาก่อน

ข.เป็นนักบวชชฎิลมาก่อน

ค.จบไตรเพทมาก่อน

ง.เป็นหัวหน้าชฎิลมาก่อน

๔๖. ภาวะโลกร้อนกำลังเป็นปัญหาอย่างหนัก ส่วนภาวะธรรมที่เป็นของร้อน ปรากฏในพระสูตรไหน ?

ก.เวทนาปริคคหสูตร

ข.อาทิตตปริยายสูตร

ค.อนัตตลักขณสูตร

ง.ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

๔๗. พระอรุเวลกัสสปะ เป็นชาวเมืองไหน ?

ก.ราชคฤห์

ข.สาวัตถี

ค.นาลันทา

ง.คยาสี่ตะ

๔๘. สวานตาลหนุ่ม มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ?

ก.เซตวัน

ข.เวฬุวัน

ค.ถัญญิววัน

ง.อัมพวัน

๔๙. อุปติสสปริพาชก เคยบวชในลัทธิของใครมาก่อน ?

ก.สัญชัย

ข.อชิตะ

ค.ลิจนวี

ง.เดียรถีย์

๕๐. พระธรรมเสนาบดี หมายถึงใคร ?

ก.พระพุทธเจ้า

ข.พระสารีบุตร

ค.พระอานนท์

ง.พระปุลณมณตานิบุตร

๕๑. พระสาวกรูปใด เป็นแบบอย่างเรื่องความกตัญญู ?

ก.พระราชโอรส ข.พระสารีบุตร

ค.พระอานนท์ ง.พระอนุรุทธะ

๕๒.ใครเป็นพระอุปัชฌาย์รูปแรก ในการบวชสามเณร ?

ก.พระโมคคัลลานะ ข.พระอุบาลี

ค.พระสารีบุตร ง.พระมหากัสสปะ

๕๓.มารดาของพระสารีบุตร มีนามว่าอะไร ?

ก.นางสาลี ข.นางกาลิ

ค.นางสารี ง.นางกาลิ

๕๔.ท่านใดต่อไปนี้ มิได้เกี่ยวข้องกับพระสารีบุตรในฐานะญาติ ?

ก.จุนทมานพ ข.อุปเสนมานพ

ค.เรวตมานพ ง.สาครตมานพ

๕๕.ใครเป็นเพื่อนของอุปติสสะ ลูกชายนางสารีพราหมณ์ ?

ก.ตปฺสพราหมณ์ ข.วังคันทพราหมณ์

ค.พระอัสสชิเถระ ง.โกถิตมานพ

๕๖.ข้อใด ไม่ใช่คำพูดของพระอัสสชิ ?

ก.เราเป็นผู้ใหม่ ข.บวชยังไม่นาน

ค.เพิ่งมาสู่ธรรมวินัยนี้ ง.อาจแสดงธรรมโดยพิสดาร

๕๗. “ธรรมเหล่าใดมีเหตุเป็นแดนเกิด” หมายถึงอะไร ?

ก.ทุกข์ ข.สมุทัย

ค.นิโรธ ง.มรรค

๕๘.ใครถามว่า “ในโลกนี้ คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ?

ก.สังข์ ข.โกถิตะ

ค.อาชีวก ง.พระเจ้าพิมพิสาร

๕๙.พระอัสสชิเป็นอาจารย์ของใคร ซึ่งมีชื่อเสียงในเวลาต่อมา

ก.พระโมคคัลลานะ ข.พระสารีบุตร

ค.พระยสะ ง.พระมหานามะ

๖๐.ใครแสดงธรรมจักรและอริยสัจได้เหมือนกับพระพุทธองค์?

ก.พระอรุเวลกัสสปะ ข.พระสารีบุตร

- ค.พระมหากัสสปะ ง.พระมหากัจจายนะ
๖๑. ก่อนนิพพานพระสารีบุตรไปโปรดมารดา เพราะเหตุใด ?
- ก.มารดาไม่มีศรัทธา ข.มารดามีศรัทธา
- ค.มารดานิมนต์ ง.มารดาขอบวช
๖๒. พระสาวกรูปใด อุปมาเหมือนมารดาผู้ให้กำเนิด ?
- ก.พระสารีบุตร ข.พระโมคคัลลานะ
- ค.พระมหากัสสปะ ง.พระมหากัจจายนะ
๖๓. อุปติสสะ ได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะฟังธรรมจากใคร ?
- ก.พระพุทธเจ้า ข.พระอัญญาโกณฑัญญะ
- ค.พระอัสสชิ ง.พระยสะ
๖๔. พระสาวกรูปใด บวชแล้วไม่ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ภายใน ๗ วัน ?
- ก.พระอัสสชิ ข.พระอรุเวลกัสสปะ
- ค.พระสารีบุตร ง.พระโมคคัลลานะ
๖๕. พระสารีบุตรได้รับตำแหน่งใด ในพระพุทธานุสสา ?
- ก.อัครสาวกเบื้องซ้าย ข.อัครสาวกเบื้องขวา
- ค.ภักตคฤทเทสก์ ง.พุทธอุปัฏฐาก
๖๖. “ผู้มีอายุ อินทรีย์ของท่านหมดจดผ่องใส ท่านบวชจำเพาะใคร” เป็นคำพูดของใคร ?
- ก.อุปติสสะ ข.โกณฑัญญะ
- ค.ทิมณฑะ ง.ปุณณกะ
๖๗. พระสาวกรูปใด นำอัฐิของพระสารีบุตรกลับมาถวายพระศาสดา ?
- ก.พระมหาโมคคัลลานะ ข.พระราหุล
- ค.พระเรวตะ ง.พระจุนทะ
๖๘. ผู้ใด เป็นตัวอย่างในเรื่องคุณนังคุณละครแล้วข้อนคุณตัว ?
- ก.ตปุสสะ-ภักติกะ ข.อุปติสสะ-โกณฑัญญะ
- ค.วัปปะ-ภัททิยะ ง.มหานามะ-อัสสชิ
๖๙. อุปติสสะเลื่อมใสพระอัสสชิ เพราะเห็นอะไร ?
- ก.รูปร่างดี ข.บุคลิกภาพดี
- ค.ตำราธรรมะดี ง.เทศน์ไพเราะดี

ก. พระอรุณเวลกัสสปะ ข. พระนทีกัสสปะ

ค. พระคยาหัสสปะ ง. พระมหากัสสปะ

๘๐. ข้อใด ไม่ใช่ชุดองค์ ๓ อย่างที่พระมหากัสสปะถือประจำ ?

ก. ทรงผ้าบังสุกุล ข. เทียบวิณฑบาต

ค. อยู่ป่า ง. อยู่โคนไม้

๘๑. พระมหากัสสปะทราบข่าวพระพุทธเจ้าปรินิพพานจากนักบวชกลุ่มใด ?

ก. นิครนถ์ ข. อเจลก

ค. อาชีวก ง. ชฎิล

๘๒. พระมหากัสสปะนิพพานที่เมืองใด ?

ก. เมืองสาวัตถี ข. เมืองราชคฤห์

ค. เมืองเวสาลี ง. เมืองสาเกต

๘๓. พระสาวกรูปใด ขอบอยู่ป่าปฏิบัติกัมมัฏฐาน ?

ก. พระอรุณเวลกัสสปะ ข. พระโมคคัลลานะ

ค. พระมหากัสสปะ ง. พระกุมารกัสสปะ

๘๔. พระมหาเถระผู้ใคร่เริ่มในการทำสังคายนาครั้งแรก คือใคร ?

ก. พระอรุณเวลกัสสปะ ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระอานนท์ ง. พระอุบาลี

๘๕. พระมหากัสสปะออกบวช เพราะเห็นโทษในการครองเรือนอย่างไร ?

ก. ต้องรับผิดชอบมาก ข. ต้องคอยรับบาปคนอื่น

ค. ต้องทำแต่บาปกรรม ง. ต้องพัวพันกับเรื่องกาม

เฉลย

๑. ข ๒. ก ๓. ก ๔. ง

๕. ก

๖. ง ๗. ก ๘. ง ๙. ข

๑๐. ง

๑๑. ก ๑๒. ง ๑๓. ข ๑๔. ข

๑๕. ก

พระ
สาวก
กลุ่มที่ ๒

๖.พระมหากัจจายนเถระ

สถานะเดิม

พระมหากัจจายนะ ชื่อเดิมว่า กัจจายนะ คนทั้งหลายเรียกชื่อท่านตามโคตรว่า กัจจายนะ และท่านมีผิวกายเหมือนทองคำ บิคารมารดาเลยตั้งชื่อให้ว่า กัจจายนะ บิคาชื่อว่า วัจฉปราหมณ์ มารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะพราหมณ์ ที่เมืองอุชเชนี แคว้นอวันตี ตระกูลกัจจายนโคตร ศึกษาจบไตรเพทตามลัทธิพราหมณ์ บิคาเป็นปุโรหิตของพระเจ้าจันทปัชโชต เมื่อบิคาถึงแก่กรรมแล้วก็ได้รับตำแหน่งเป็นปุโรหิตแทน

มูลเหตุของการออกบวช

พระเจ้าจันทรปัชโชต ทรงทราบข่าวการอุบัติขึ้นของพระพุทธองค์ จึงมอบหมายให้กัจจายนปุโรหิต พร้อมกับผู้ติดตามอีก ๗ คน ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล เมื่อได้ฟังธรรมแล้วก็บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ พร้อมกับผู้ติดตามอีก ๗ คน จึงทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

งานประกาศพระศาสนา

วันหนึ่งท่านกราบอาราธนาพระพุทธองค์ เสด็จไปโปรดพระเจ้าจันทรปัชโชต ที่เมืองอุชเชนี พระพุทธองค์มอบหมายให้ท่านและพระภิกษุอีก ๗ องค์ไปแทน เมื่อถึงเมืองอุชเชนีแล้วได้แสดงธรรม โปรดพระราชาและบริวารให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย ท่านและคณะประดิษฐานพระพุทธศาสนาในแคว้นอวันตีได้สำเร็จ

ขณะที่ท่านจำพรรษาอยู่ที่เมืองกุรุณะ แคว้นอวันตี ซึ่งเป็นเมืองชายแดนมีประชาชนเลื่อมใสมาก อุบาสกหนึ่งชื่อ โสณกุฎิกัณณะ มีความปรารถนาจะบวชมีพระไม่ครบ ๑๐ รูปตามที่ทรงอนุญาต บวชเป็นสามเณร ๓ ปี จึงได้บวชเป็นพระภิกษุ เมื่อบวชแล้วอยากจะไปเฝ้าพระพุทธองค์ พระมหากัจจายนะจึงฝากความไปทูลพระพุทธองค์เพื่อแก้ไขพระพุทธรูป ๕ ข้อ คือ

๑. การบวชในปัจจุบันชนบท มีพระสงฆ์ครบ ๕ รูป ก็บวชพระได้
 ๒. พระที่อยู่ในปัจจุบันชนบท อนุญาตให้สวมรองเท้าหลายชั้นได้
 ๓. พระที่อยู่ในปัจจุบันชนบท อนุญาตให้นั่งบนอาสนะหนังสัตว์ได้
 ๔. พระที่อยู่ในปัจจุบันชนบท อนุญาตให้สรงน้ำทุกวันได้
 ๕. พระที่อยู่ในปัจจุบันชนบท รับจีวรที่ทากปวารณาถวายไว้เกิน ๑๐ วันได้
- พระพุทธองค์ทรงอนุญาตตามที่ท่านขอ

พระมหากัจจายนะได้แสดงมรุตสูตร คือ พระสูตรที่กล่าวถึงความไม่แตกต่างกันของวรรณะ ๔ เหล่า คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร แก่พระเจ้ามรุตราช ครั้นฟังจบแล้วทรงเลื่อมใสขอถึงพระรัตนตรัยตลอดชีวิต

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระมหากัจจายนะ แดกฉานในปฏิสัมภิตา ๔ คือ

- ๑.อรรถปฏิสัมภิตา แดกฉานในอรรถ
- ๒.ธัมมปฏิสัมภิตา แดกฉานในธรรม
- ๓.นिरुตติปฏิสัมภิตา แดกฉานในภาษา
- ๔.ปฏิภาณปฏิสัมภิตา แดกฉานในปฏิภาณ

พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้อธิบายเพื่อความย่อให้พิสดาร”

นิพพาน

หลังจากที่พระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ท่านได้ปฏิบัติตามพระพุทธบัญญัติโดยเคร่งครัด เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อรรถภาพแล้วก็นิพพาน

๗. พระโมฆราชเถระ

สถานะเดิม

พระโมฆราช เดิมชื่อว่า โมฆราช บิดามารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะกษัตริย์ เป็นชาวแคว้นโกศล เพราะมีโรคประจำตัวที่รักษาไม่หาย ได้รับทุกข์ทรมานมาก แม้จะเป็นคนใหญ่โต และมีสมบัติมากมายก็ช่วยไม่ได้ จึงได้ชื่อว่า โมฆราช แปลว่า พระราชาผู้หาความสุขไม่ได้ จึงออกบวชเป็นฤๅษีมอบตัวเป็นศิษย์ของพราหมณ์พาวรี ตั้งอาศรมอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำโคธาวารี ระหว่างแดนเมืองอัสดกะกับเมืองอาพกะต่อกัน พราหมณ์พาวรีมีศิษย์ ๑๖,๐๐๐ คน และมีศิษย์ผู้ใหญ่อยู่ ๑๖ คน แต่ละคนมีบริวาร ๑,๐๐๐ คน โมฆราชเป็นหนึ่งในศิษย์ผู้ใหญ่ ๑๖ คนนั้น

มูลเหตุของการออกบวช

พราหมณ์พาวรีทราบข่าวว่า เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกบวช ปฏิญาณตนว่าเป็นผู้ตรัสรู้เอง โดยชอบ ใครจะสอบสวนหาความจริง จึงเรียกศิษย์ทั้ง ๑๖ คน มีอชิตะเป็น

หัวหน้า ผูกปัญหาให้คนละหมวด ส่งไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ซึ่งประทับอยู่ที่ป่าสาณเจดีย์ แคว้นมคธ เพื่อทูลถามปัญหา โมฆราชทูลถามปัญหาคนที่ ๑๕ ว่า”ข้าพระองค์จะพิจารณาเห็นโลกอย่างไร มัจจุราชจึงจะไม่เห็น คือจะตามไม่ทัน” ทรงตรัสแก้ว่า “เธอจงเป็นผู้มีสติอยู่ทุกขณะ พิจารณาดูโลกโดยความเป็นของว่างเปล่า ถอนความเห็นที่ยึดว่าเป็นตนเสีย แล้วจะพ้นจากความตายด้วยอาการอย่างไร” เมื่อพระพุทธองค์ทรงแก้ปัญหาของพวกเขาจบ ๑๕ คน บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ส่วนปิงคิยะได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เพราะจิตไม่เป็นสมาธิแน่นอน

ตำแหน่งเอตทัคคะ

โมฆาซและเพื่อนอีก ๑๕ คน ทูลขอบวชในพระธรรมวินัย พระพุทธองค์ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา หลังจากบวชแล้ว ท่านเป็นผู้ยินดีในการครองจีวรเศร้าหมอง ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ทรงจีวรเศร้าหมอง”

นิพพาน

พระโมฆราชเป็นพระสาวกที่สำคัญอีกองค์หนึ่งช่วยเป็นกำลังในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประดิษฐานอย่างมั่นคงจนถึงทุกวันนี้ ดำรงอายุสังขารพอสมควรแล้วก็ได้นิพพานในที่สุด

๘. พระราธเถระ

สถานะเดิม

พระราธะ ชื่อเดิมว่า ราธะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะพราหมณ์ในเมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ ต่อมาได้แต่งงานกับหญิงสาวคนหนึ่ง เพราะมีความยากจนพอแก่ตัวก็ถูกลูกเมียรังเกียจ ขับไล่ออกจากบ้าน ได้ไปอาศัยอยู่ที่วัดเชตวัน อุปัฏฐากพระภิกษุและสามเณร บัด กวาด เช็ดดูเสนาสนะเป็นอย่างดี จนเป็นที่รักของพระภิกษุและสามเณร

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่งราชะอยากจะบวช แต่ไม่มีใครบวชให้ ท่านเสียใจจนร่างกายซูบผอม ผิวดำพรหมเส้าหมอง พระพุทธรองค์เสด็จไปโปรดตรัสถามถึงความเป็นอยู่ของราชะ ครั้น ได้ทราบความจริงแล้วตรัสรับสั่งให้ประชุมพระภิกษุ ทรงตรัสถามท่ามกลางที่ประชุมว่า ใครระลึกถึงอุปการคุณของพราหมณ์นี้ได้บ้าง พระสารีบุตรกราบทูลว่า ข้าพระองค์ ระลึกได้ พราหมณ์นี้เคยถวายข้าข้าพระองค์หนึ่งทัพพี ทรงอนุญาตให้พระสารีบุตรเป็น พระอุปัชฌาย์บวชให้ราชะ พระสารีบุตรได้บวชให้ราชะด้วยวิธี ฌตติงตุดถกรรมวาจา ซึ่งพระราชะเป็นคนแรกที่บวชด้วยวิธีนี้ ในปัจจุบันนี้พระภิกษุทุกรูปก็บวชด้วยวิธีนี้

บรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

หลังจากบวชแล้ว พระราชะได้เข้าเฝ้าพระพุทธรองค์ ทูลขอให้แสดงธรรมย่อ ๆ พอเกิดกำลังใจในการบำเพ็ญเพียร ทรงตรัสว่า “ราชะ ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นมาร เธอจงละความกำหนัดด้วยอำนาจความพอใจรักใคร่ใน ชั้น ๕ นั้นเสีย” ท่านรับโอวาทแล้วจาริกไปกับพระสารีบุตร ปฏิบัติตามพระโอวาทนั้น เป็นอย่างดี ต่อมาไม่นานก็ได้บรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระราชะเป็นพระที่บวชเมื่อแก่แต่เป็นผู้ว่านอนสอนง่าย ทำให้พระพุทธรองค์และ พระอุปัชฌาย์เป็นต้น มีความเมตตาตั้งสอนท่านเสมอ จึงทำให้ท่านมีปัญญาแจ่มแจ้งใน เทศนา เพราะได้ฟังธรรมะบ่อย ๆ พระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุ ทั้งหลาย ผู้มีปฏิภาณ คือ ฌานแจ่มแจ้งในพระธรรมเทศนา”

นิพพาน

พระราชะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาองค์หนึ่ง ท่านดำรงอายุ สังขารพอสมควรแก่อัฏฐภาพแล้วก็ได้นิพพานในที่สุด

๕. พระปฐมมณฑานีบุตรเถระ

สถานะเดิม

พระปุลณมันตานีบุตร ชื่อเดิมว่า ปุณณะ บิดาไม่ปรากฏชื่อ มารดาชื่อว่า นางมันตานี เกิดในวรรณะพราหมณ์ หมู่บ้านโทณวัตต ใกล้เมืองกบิลพัสดุ์ มารดาของท่านเป็นน้องสาวของพระอัญญาโกณฑัญญะ คนส่วนมากเรียกท่านว่า ปุณณมันตานีบุตร เพราะว่าเป็นบุตรของนางมันตานี

มูลเหตุของการออกบวช

พระปุลณมันตานีบุตรบวชในพระพุทธศาสนา โดยการชักชวนของพระอัญญาโกณฑัญญะ ซึ่งเป็นหลวงลุงของท่าน มีหลวงลุงเป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อปฏิบัติตามคำสอนของหลวงลุงไม่นาน ก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

ครั้งบวชแล้วท่านกลับไปเมืองกบิลพัสดุ์ สั่งสอนประชาชนจนเกิดเดือนใสในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก และที่ออกบวชก็เป็นจำนวนมาก โดยมีท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ให้ พวกลูกศิษย์ของท่านส่วนยี่ดั้นปฏิบัติในกถาวัตต ๑๐ ประการ คือ

๑. อัปปิจจกถา ถ้อยคำเรื่องความมักน้อย
๒. สันตุฏฐิกถา ถ้อยคำเรื่องความสันโดษ
๓. ปวีเวกกถา ถ้อยคำเรื่องความสงัด
๔. อสังสัคคกถา ถ้อยคำเรื่องความไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ
๕. วิริยารัมภกถา ถ้อยคำเรื่องการปรารภความเพียร
๖. สีลกถา ถ้อยคำเรื่องศีล
๗. สมာธิกถา ถ้อยคำเรื่องสมาธิ
๘. ปัญญาถา ถ้อยคำเรื่องปัญญา
๙. วิมุตตติกถา ถ้อยคำเรื่องความหลุดพ้น
๑๐. วิมุตติญาณทัสสนกถา ถ้อยคำเรื่องความรู้ความเห็นว่าหลุดพ้น

และเมื่อครั้งที่พระอรหันต์บวชใหม่ ๆ ท่านสอนพระอรหันต์เรื่องกถาวัตต ๑๐ ทำให้พระอรหันต์บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน

พระสารีบุตรได้ฟังพระลูกศิษย์ของพระปุลณมันตานีบุตร พูดถึงคุณธรรม ๑๐ ประการของพระอุปัชฌาย์ จึงอยากสนทนาธรรมด้วย เมื่อได้พบแล้วสนทนากันเรื่องวิสุทธิ ๗ ประการ ท่านอุปมาวิสุทธิ ๗ เหมือนรถ ๗ ผลัด รับส่งมุ่งตรงต่อพระนิพพาน ต่างก็ยินดีต่อธรรมกายิตของกันและกัน

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระปุลณมันตานีบุตร มีวาตะในการแสดงธรรมอันลึกซึ้งด้วยอุปมาอุปมัย และดำรงมั่นอยู่ในกถาวัตถุ ๑๐ ประการ เพราะฉะนั้นพระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้เป็นพระธรรมกถึก”

นิพพาน

พระปุลณมันตานีบุตร เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาองค์หนึ่ง ท่านดำรงอายุขัยพอสมควรแก่อัตภาพแล้วก็ได้นิพพานในที่สุด

๑๐. พระกาฬุทายีเถระ

สถานะเดิม

พระกาฬุทายี ชื่อเดิมว่า อุทายี บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะกษัตริย์ ที่เมืองกบิลพัสดุ์ บิดาเป็นอำมาตย์รับราชการ ท่านเกิดในวันที่ชาวเมืองทั้งสี่นมีจิตเบิกบาน จึงได้ชื่อว่า อุทายี แต่เพราะท่านมีผิวค่อนข้างดำ คนทั้งหลายจึงเรียกว่า กาฬุทายี เกิดในวันเดียวกับเจ้าชายสิทธัตถะ เติบโตมาพร้อมกัน และต่อมาได้รับราชการเป็นอำมาตย์ของเมืองกบิลพัสดุ์

มูลเหตุของการออกบวช

ครั้นเจ้าชายสิทธัตถะออกบวชแล้วได้ตรัสรู้ธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเจ้าสุทโธทนะใคร่จะทอดพระเนตรพระราชโอรส จึงส่งอำมาตย์พร้อมด้วยบริวาร ๑,๐๐๐ คน ไปกราบทูลนิมนต์พระพุทธรองค์ เสด็จมายังเมืองกบิลพัสดุ์ อำมาตย์เหล่านั้นฟังธรรมบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้วขอบวชในพระพุทธศาสนา ไม่มีใครกลับไปส่งข่าวให้พระราชบิดาทราบเลย ทรงส่งอำมาตย์ไปอย่างนี้ถึง ๕ คณะด้วยกัน

ขณะที่ ๑๐ ทรงส่งกาพุทธายีอำมาตย์ เพราะว่าเป็นผู้จงรักภักดี และมีความสนิทสนมกับพระพุทธองค์ เมื่อไปถึงวัดเวฬุวัน แคว้นมคธ ได้ฟังธรรมบรรลुธรรมเป็นพระอรหันต์ ทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

งานประกาศพระศาสนา

พระกาพุทธายีเมื่อเห็นว่าถึงเวลาอันสมควรจะกราบทูลอาราธนาพระพุทธองค์เสด็จกลับเมืองกบิลพัสดุ์ จึงกราบทูลอาราธนาพระพุทธองค์ทรงรับคำอาราธนา ท่านล้วงหน้าไปก่อนเพื่อถวายพระพรให้พระราชาทรงทราบ พระราชาทรงต้อนรับด้วยความเคารพเลื่อมใส พระพุทธองค์เสด็จกลับเมืองกบิลพัสดุ์พร้อมด้วยพระภิกษุ ๒๐,๐๐๐ รูป เป็นบริวาร เดินทางได้วันละหนึ่งโยชน์ (๑๖ กม.) เป็นเวลา ๖๐ วัน ทรงโปรดพระราชบิดาและพระประยูรญาติให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา แล้วเสด็จไปประทับอยู่ที่นิโครธาราม

ตำแหน่งเอตคัคคะ

พระกาพุทธายี แสดงธรรมโปรดพระราชบิดาและข้าราชการบริวาร ตลอดถึงตระกูลต่างๆ ที่เมืองกบิลพัสดุ์ ให้เกิดเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ยังตระกูลให้เลื่อมใส”

นิพพาน

พระกาพุทธายี เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาองค์หนึ่ง ท่านดำรงอายุขัยพอสมควรแก่อัฏฐภาพแล้วก็ได้นิพพานในที่สุด

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๒

๑. พระเถระรูปใด สามารถอธิบายความย่อให้พิสดาร ?

ก. พระปุลณมณินตานีบุตร ข. พระมหากัจจายนะ

ค. พระโสณโกปิวิสะ ง. พระโสณกุฎทิมณณะ

๒. ธรรมที่พระมหากัจจายนะแสดงว่า ทำให้คนทวกรรมะเข้าถึงสวรรค์ได้ คือข้อใด ?

ก. กุศลกรรมบถ ข. บำเพ็ญตบะ

ค.เห็นสังขารตามเป็นจริง ง.บุชายัญ

๓.สามเนตรรูปใด ที่พระมหากัจจายนเถระบวชให้ ?

ก.สามเนตรเวทตะ ข.สามเนตรโศณกุฎิกัณณะ

ค.สามเนตรบัณฑิต ง.สามเนตรสังกัจจายะ

๔.ใครแสดงว่า วรรณะ ๔ เสมอกันด้วยกรรมคือการกระทำ ?

ก.พระมหากัสสปะ ข.พระมหากัจจายนะ

ค.พระโมคคัลลานะ ง.พระมหาปณฺณก

๕.พระมหากัจจายนะ ก่อนอุปสมบทท่านมีตำแหน่งอะไร ?

ก.ปุโรหิต ข.ทหารเอก

ค.อำมาตย์ ง.เจ้าลัทธิ

๖.ใครเป็นอาจารย์ของมาณพ ๑๖ คน มีอชิตมาณพเป็นต้น ?

ก.สัทธชัยปริพาชก ข.พาวรีพราหมณ์

ค.วัสสการพราหมณ์ ง.พากุลพราหมณ์

๗.พระโมฆราช ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศในด้านใด ?

ก.ทรงจีวรเศร้าหมอง ข.ยินดีในฉานสมาบัติ

ค.ฉลาดในเตโชกสิณ ง.ตรัสรู้ลับปล้น

๘.ผู้ใดเคยเอาไฟเผาพื้นหอฉัน ต้องเป็นโรคเรื้อนถึง ๕๐๐ ชาติ ?

ก.พระโมฆราช ข.พระอชิตะ

ค.พระปิงคิยะ ง.พระเมตตคุ

๙. “ข้าพระองค์พิจารณาเห็นโลกอย่างไร มัจจุราชจะไม่แลเห็น” ใครพูดถาม ?

ก.พระอชิตะ ข.พระเมตเตยยะ

ค.พระโตเทยยะ ง.พระโมฆราช

๑๐.ในมาณพ ๑๖ คน ใครได้รับเอตทัคคะว่า ทรงจีวรเศร้าหมอง ?

ก.พระโมฆราช ข.พระเมตตคุ

ค.พระปุณณกะ ง.พระปิงคิยะ

๑๑. “สิ่งใดเป็นมาร ท่านจงละความพอใจในสิ่งนั้นเสีย” พระศาสดาตรัสแก่ใคร ?

ก.พระราหุล ข.พระราธะ

ค.พระวัคกถิ ง.พระอัสสชิ

- ค.พระมหากัจจายณะ ง.พระอัญญาโกณฑัญญะ
๒๑. พระอานนท์ได้บรรลุโศคาปัตติผล เพราะฟังโอวาทจากใคร ?
- ก.พระพุทธเจ้า ข.พระสารีบุตร
- ค.พระปุลณมันตานีบุตร ง.พระภัททิยะ
๒๒. พระสาวกที่ตั้งอยู่ในคุณเช่นไรแล้ว สอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในคุณเช่นนั้นคือใคร ?
- ก.พระมหากัจจายณะ ข.พระปุลณมันตานีบุตร
- ค.พระราธะ ง.พระอานนท์
๒๓. พระสาวกรูปใด เป็นสหชาติเกิดวันเดียวกับพระพุทธเจ้า ?
- ก.พระกาฬุทายี ข.พระยสะ
- ค.พระอุบาลี ง.พระนันทะ
๒๔. พระกาฬุทายีเถระอุปสมบทด้วยวิธีใด ?
- ก.เอหิภิกขุอุปสัมปทา ข.ติสรณคมนุปสัมปทา
- ค.ญัตติจตุตถกรรม ง.รับโอวาท ๓ ข้อ
๒๕. พระสาวกรูปใด สามารถยังสกุลที่ไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใสได้ ?
- ก.พระโมคคัลลานะ ข.พระสารีบุตร
- ค.พระอุบาลี ง.พระกาฬุทายี

เฉลย

๑.ป	๒.ก	๓.ข	๔.ข
๕.ก			
๖.ข	๗.ก	๘.ก	๙.ง
๑๐.ก			
๑๑.ข	๑๒.ก	๑๓.ก	๑๔.ข
๑๕.ง			
๑๖.ก	๑๗.ข	๑๘.ก	๑๙.ข
๒๐.ข			

๒๑.๖

๒๒.๗

๒๓.๘

๒๔.๙

๒๕.๑

พระสาวกกลุ่มที่ ๓

๑๑.พระนันทเถระ

สถานะเดิม

พระนันทะ พระนามเดิมว่า นันทะ เป็นพระนามที่พระประยูรญาติทรงขนานให้ เพราะความดีใจในวันที่พระกุมารประสูติ พระบิดาทรงพระนามว่า สุทโชนะ พระมารดา ทรงพระนามว่า มหาปชาบดีโคตมี มีน้องสาวชื่อว่า รูปนันทา เป็นน้องชายต่าง พระมารดากับพระพุทธรองค์ ประสูติในพระราชวังแห่งเมืองกบิลพัสดุ์

มูลเหตุของการออกบวช

พระพุทธรองค์เสด็จไปเมืองกบิลพัสดุ์ ตามคำอาราธนาของพระกาฬทายี ทรงประทับอยู่ ๗ วัน วันที่ ๓ ทรงเสด็จไปฉันภัตตาหารในพระราชวัง วันนั้นตรงกับวันที่พระนันทะ อภิเษกสมรสกับนางชนบทกัลยาณี เมื่อฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว ทรงมอบบาตรให้พระนันทะ ๆ ถือบาตรตามเสด็จไปถึง นิโครธาราม ตรัสถามนันทะว่า นันทะเธอจะบวชหรือ เพราะความเคารพและความเกรงใจพระพุทธรองค์ จึงทูลว่า พระเจ้าข้า ข้าพระองค์จะบวช นันทะจึงบวชด้วยความจำใจ

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระนันทะ เมื่อบวชแล้วคิดถึงแต่นางชนบทกัลยาณี มีความเบื่อหน่ายอยากจะสึก พระพุทธรองค์จับแขนพาเหาะไปสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ระหว่างทางเห็นลิงอยู่บนตอไม้ที่ถูกไฟไหม้ ทรงตรัสถามพระนันทะถึงนางชนบทกัลยาณีเมื่อเปรียบเทียบกับนางฟ้าแล้วเป็นอย่างไร กราบทูลว่า นางชนบทกัลยาณีของข้าพระองค์ก็ไม่ต่างอะไรกับลิงบนตอไม้ที่ถูกไฟไหม้ ท่านจึงเปลี่ยนใจหันมาตั้งใจปฏิบัติธรรม เพราะอยากได้นางฟ้า ในไม่ช้าก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

เมื่อท่านบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์แล้ว ก็ช่วยพระพุทธรองค์เผยแผ่พระพุทธรศาสนาเหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่น ๆ แม้ในตำนานจะไม่ได้เล่าไว้ชัดเจนก็ตามที

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระนันทะได้รับความอับอายที่ถูกเพื่อน ๆ ล้อว่า ประพฤติพรหมจรรย์เพราะอยากได้นางฟ้า ท่านเลยตั้งใจปฏิบัติธรรมสำรวมอินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ในที่สุดก็บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้สำรวมอินทรีย์”

นิพพาน

ท่านได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาตามความสามารถ และเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้สำรวมอินทรีย์ ครั้นดำรงอายุพอสมควรแก่อัตภาพแล้วก็นิพพาน

๑๒. พระราहुลเถระ

สถานะเดิม

พระราहुล พระนามเดิมว่า ราहुล เป็นพระนามที่ตั้งตามอุทานของเจ้าชายสิทธัตถะ พระราชบิดา ที่ตรัสตอนทราบข่าวพระกุมารประสูติว่า ราहुล ชาตฺ์ เครื่องผูกเกิดขึ้นแล้ว พระบิดาทรงพระนามว่า

สิทธัตถะ พระมารดาทรงพระนามว่า ยโสธรา หรือพิมพา ประสูติในพระราชวังแห่งเมืองกบิลพัสดุ์ เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกบวชในวันแรกที่ท่านประสูติ

มูลเหตุของการออกบวช

พระพุทธองค์เสด็จไปเมืองกบิลพัสดุ์ วันที่ ๓ พระนันทะออกบวช วันที่ ๘ พระนามพิมพาพาพระราहुลไปทอศพระเนตรพระบิดาที่กำลังเสด็จบิณฑบาต และบอกให้พระราहुลไปทูลขอสมบัติจักรพรรดิ ท่านจึงตามพระพุทธองค์ไปที่นิโครธารามเพื่อขอสมบัติจักรพรรดิ พระพุทธองค์ทรงดำริว่า ทรัพย์สมบัติที่มั่นคงถาวรและประเสริฐกว่าอริยทรัพย์นั้นไม่มี ฉะนั้นเราควรจะให้ อริยทรัพย์แก่ราहुลกุมาร ทรงตรัสสั่งให้พระสารีบุตรบรรพชาแก่ราहुลกุมารด้วยวิธีรับไตรสรณาคมน์ ท่านได้ชื่อว่าเป็นสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา

บรรลุนิพนธ์เป็นพระอรหันต์

สามเณรราหุล เมื่อบวชแล้วเป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษาพระธรรมวินัย ลุกขึ้นแต่เช้า เอามือทั้งสองกอบทรายจนเต็ม แล้วตั้งความปรารถนาว่า ขอให้ตนได้รับโอวาทจากพระพุทธรองค์ หรือจากพระอุปัชฌาย์อาจารย์ ให้ได้เท่ากับจำนวนเม็ดทรายในกำมือนี่ ครั้นอายุครบ ๒๐ ปี บวชเป็นพระภิกษุด้วยวิธีอุตติจตุตถกรรมวาจา

ต่อมาท่านได้ฟังมหาราหุโลวาทสูตร มีใจความว่า ให้พิจารณาร่างกายให้เห็นเป็นธาตุ ๕ ประการ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ และอากาศ ตัดความยึดมั่นว่า นั่นไม่ใช่ของเรา เราไม่ได้เป็นนั่น นั่นไม่ใช่ตัวตนของเรา และทรงสอนให้เจริญเมตตาภาวนา เพื่อละพยาบาท เป็นต้น ท่านประพฤติปฏิบัติตามพระโอวาท ในไม่ช้าก็ได้บรรลุนิพนธ์เป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

เมื่อได้บรรลุนิพนธ์เป็นพระอรหันต์แล้ว ก็ช่วยพระพุทธรองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเต็มกำลังท่านเป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษา เป็นผู้ว่านอนสอนง่าย และเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระราหุลเป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษาตั้งแต่สมัยเป็นสามเณร ดังนั้นพระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้ใคร่ในการศึกษา”

นิพพาน

ท่านช่วยพระพุทธรองค์ประกาศพระศาสนาตลอดอายุขัย สุดท้ายนิพพานที่แห่งกัมพลศิลาอาสน์ของท้าวสักกะ บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก่อนพระพุทธรองค์จะนิพพาน

๑๓. พระอุบาลีเถระ

สถานะเดิม

พระอุบาลี ชื่อเดิมว่า อุบาลี เป็นลูกชายของช่างกัลบก (ช่างตัดผม) บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในเรือนช่างกัลบก ของเจ้าศากยะในเมืองกบิลพัสดุ์ ท่านได้เป็นเพื่อนรักของเจ้าชาย ๖ พระองค์ คือ เจ้าชายภัททิยะ เจ้าชายอนุรุทธะ เจ้าชายอานนท์ เจ้าชายภักคุ เจ้าชายกิมพิละ และเจ้าชายเทวทัต มีความจงรักภักดีต่อเจ้าชายทุกพระองค์

มูลเหตุของการออกบวช

เมื่อพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่อนุปิยัมพวัน ของพวกเจ้ามัลละ พระโอรสของพวกเจ้าศากยะออกบวชเป็นจำนวนมาก พวกญาติ ๆ เห็นเจ้าศากยะ ๕ พระองค์ และเจ้าโกถิยะ ๑ พระองค์ คือ พระเทวทัต ยังไม่ได้้ออกบวชจึงสนทนากันว่าเหมือนไม่ใช่ญาติของพระพุทธองค์ ในที่สุดเจ้าชายทั้ง ๖ พระองค์ จึงตัดสินใจตัดสินพระทัยออกบวช รวมเป็น ๗ ทั้งนายอุบาลี ช่างกัลบก เข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ที่ อนุปิยัมพวัน กราบทูลขอบวชโดยกราบทูลขอให้บวชให้นายอุบาลีก่อน ส่วนพวกตนบวชในภายหลัง ด้วยเหตุผลคือ พวกตนจะได้ทำการเคารพกราบไหว้เป็นต้นแก่อุบาลีก่อน เพื่อเป็นการลดทิฏฐิมานะของตัวเอง พระพุทธองค์ทรงประทานการบวชให้ตามประสงค์ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระอุบาลี ครั้นบวชแล้วเรียนกรรมฐานกับพระพุทธองค์ กราบทูลขออนุญาตไปอยู่ป่าเพื่อปฏิบัติธรรม ทรงตรัสว่า อุบาลี เมื่ออยู่ป่าควรอยู่อย่างเดียวเท่านั้นจักเจริญงอกงาม แต่เมื่ออยู่ในสำนักของเรา ทั้งวิปัสสนาธุระ (การปฏิบัติ) และคันถธุระจะบริบูรณ์ (การศึกษาเล่าเรียน) พระอุบาลีรับพระคำรัส ปฏิบัติตามพระโอวาท ในไม่นานก็บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระพุทธองค์ทรงสอนพระวินัยปิฎกทั้งหมดแก่พระอุบาลี จึงมีความทรงจำและชำนาญในพระวินัยปิฎกเป็นอย่างยิ่ง ครั้นพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ได้มีการทำสังคายนาคือการร้อยกรองพระธรรมวินัยจัดให้เป็นหมวดหมู่ การสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งแรกมีพระมหากัสสปะเป็นประธาน คณะสงฆ์เลือกพระอุบาลีเป็น

ผู้ตอบพระวินัยปิฎก ทำให้พระพุทธศาสนามั่นคงจนถึงทุกวันนี้ และท่านเป็นผู้ตัดสินคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับพระภิกษุสงฆ์ด้วยดี

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระอุบาลีมีความทรงจำพระวินัยเป็นเลิศ มีความชำนาญในพระวินัย ท่านได้วินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ ถูกต้องตามพระธรรมวินัย ถ้าเปรียบเทียบกับในปัจจุบันนี้ ท่านก็เหมือนกับนักกฎหมาย พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ทรงพระวินัย”

นิพพาน

พระอุบาลีได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระศาสนาในขณะที่ทรงพระชนม์อยู่ และหลังจากดับขันธปรินิพพานแล้ว ก็ช่วยเผยแผ่พระศาสนา และช่วยกันทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้นดำรงสังฆารพอสสมควรแก่อัตตภาพก็ได้นิพพานในที่สุด

๑๔. พระภัททิยเถระ

สถานะเดิม

พระภัททิยะ พระนามเดิมว่า ภัททิยะ พระบิดาไม่ปรากฏพระนาม พระมารดาทรงพระนามว่า กาฬิโคธราชเทวี เป็นพระธิดาของเจ้าศากยะในเมืองกบิลพัสดุ์ เกิดในวรรณะกษัตริย์ มีพระสหายสนิท ๕ พระองค์ คือ เจ้าชายอนुरुทธะ เจ้าชายอานนท์ เจ้าชายภักคฺฐ์ เจ้าชายกิมพิละ และเจ้าชายเทวทัตแห่งเมืองเทวทหะ

มูลเหตุของการออกบวช

เจ้าชายภัททิยะได้ครองราชย์สมบัติสืบสายวงศ์ ต่อมาเจ้าชายอนुरुทธะซึ่งเป็นพระสหายสนิทชักชวนให้ออกบวช จึงได้ทูลลาพระมารดาสละราชสมบัติ ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ที่อนุปิยนิมม แคว้นมัลละ พร้อมกับเจ้าชายอีก ๕ พระองค์ รวมเป็น ๖ กับนาย

อุบาสิ ช่างกลบ ใต้หลุมขบวชในพระธรรมวินัย โดยให้อุบาสิบวชก่อน เพื่อจะได้ทำ
ความเคารพกราบไหว้ ทำลายทิฏฐิมานะ คือความถือตัวเพราะชาติตระกูลของเจ้าศากยะ
ทั้งหลายมีอยู่มาก พระพุทธองค์ทรงบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

เมื่อบวชแล้วไม่นานพระภิกษุชื่อยะ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ปฏิบัติตามพระ
โอวาท ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ภายในพรรษานั้นเอง

งานประกาศพระศาสนา

ท่านได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่น
ๆ เมื่อท่านอยู่ตามโคนไม้ หรือ เรือนว่าง จะเปล่งอุทานอยู่เสมอว่า สุขหนอ ๑ คือท่านมี
ความสุขจากการบรรลุนิพพาน เมื่อก่อนเป็นพระเจ้าแผ่นดิน แม้จะมีการอารักขาจากทหาร
มากมาย ก็ยังมีความสะดุ้งหวาดกลัวต่อภัยเป็นนิตย์ ท่านบวชแล้วจึงมีความสุข จิตใจเป็น
อิสระ ไม่มีพันธะใด ๆ

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระภิกษุชื่อยะ ท่านเกิดในตระกูลกษัตริย์ และได้เสวยราชสมบัติเป็นพระราชา ได้
สละราชสมบัติออกบวช จึงได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุ
ทั้งหลายผู้เกิดในตระกูลสูง”

นิพพาน

พระภิกษุชื่อยะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาองค์
หนึ่ง ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพ ก็นิพพานในที่สุด

๑๕. พระอนุรุทธเถระ

สถานะเดิม

พระอนุรุธะ พระนามเดิมว่า อนุรุธะ พระบิดาทรงพระนามว่า อมิตทนะ เป็นพระอนุชาของพระเจ้าสุทโธทนะ พระมารดาไม่ปรากฏพระนาม มีพี่น้อง ๒ องค์ คือ เจ้าชายมหานามะ และเจ้าหญิงโรหิณี ท่านเป็นผู้ที่มีบุญมาก ไม่รู้จักคำว่า ไม่มี ปรารถนาอะไรก็สำเร็จทุกอย่าง

มูลเหตุของการออกบวช

มหานามะผู้เป็นพี่ชายได้ปรารภกับอนุรุธะว่า ในตระกูลของเรายังไม่มีใครออกบวชตามพระพุทธองค์เลย ตอนแรกตกลงให้มหานามะออกบวช และสอนเกี่ยวกับเรื่องการครองเรือนมีการทำนาเป็นต้นให้อนุรุธะฟัง ต่อมาท่านพิจารณาเห็นว่าการครองเรือนยุ่งยากไม่มีที่สิ้นสุด จะออกบวชเอง ไปขออนุญาตจากพระมารดา แต่หาไม่ได้รับอนุญาต พระมารดาบอกว่าถ้าสามารถขวนขวายหิยะออกบวชได้ก็จะให้บวช ได้ออกบวชพร้อมเจ้าชายศากยะ ๕ พระองค์ และเจ้าชายโกถิยะ ๑ พระองค์ คือ พระเทวทัต รวมเป็น ๗ กับนายอุบาลีผู้เป็นช่างกลบกรเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่อนุปิยนคม แคว้นมัลละ ทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

บรรลุตธรรมเป็นพระอรหันต์

พระอนุรุธะบวชแล้วเรียนกรรมฐานในสำนักของพระสารีบุตร ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่ป่าจัน วัสสหายวัน แคว้นเจติ ตรีกถึงมหาปริสวิตก ๗ ข้อ คือ

๑. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้มีความปรารถนาน้อย ไม่ใช่ของผู้มีความมักมาก
๒. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้สัน โดยยินดีด้วยของที่มีอยู่ ไม่ใช่ของผู้ไม่สัน โดย
๓. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้สังัดแล้ว ไม่ใช่ของผู้ยินดีในหมู่คณะ
๔. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้ปรารถนาความเพียร ไม่ใช่ของผู้เกียจคร้าน
๕. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้มีสติมั่นคง ไม่ใช่ของคนหลง
๖. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้มีใจมั่นคง ไม่ใช่ของผู้มีใจไม่มั่นคง
๗. ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้มีปัญญา ไม่ใช่ของผู้ทรมปัญญา

พระพุทธองค์ทรงทราบว่าคุณลำบากในการตรีกมหาปริสวิตกข้อที่ ๘ จึงเสด็จไปยังที่นั่นและตรัสอริยวงศ์ปฏิบัติของวงศ์พระอริยเจ้า คือความสันโดยในปัจจัย ๔ และยินดีในการเจริญกุศลธรรม แล้วตรัสข้อที่ ๘ ว่า

ธรรมนี้เป็นธรรมของผู้ยินดีในธรรมที่ไม่เน้นซ้ำ ไม่ใช่ของผู้ยินดีในธรรมที่เน้นซ้ำ

พระอนุรุธะตรีกตรองตามพระโอวาท ตั้งใจปฏิบัติธรรมด้วยความไม่ประมาท ในที่สุดก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ ณ ที่นั้น

งานประกาศพระศาสนา

ท่านมีความสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างมาก โดยเฉพาะเป็นที่เคารพของพวกเทวดา มีลูกศิษย์เป็นจำนวนมาก ในวันที่พระพุทธองค์ทรงดับขันธปรินิพพาน ท่านเป็นพระเถระผู้ใหญ่ เข้าเฝ้าอยู่ในที่นั้นด้วย ท่านเข้าสมาธิดูการปรินิพพานของพระพุทธองค์ทุกขณะจิต เป็นผู้ที่มักน้อยสันโดษ เป็นแบบอย่างที่ดีของพระภิกษุและสามเณรทั้งหลาย

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระอนุรุธะ บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยวิชา ๓ คือ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ทิพพจักขุญาณ และอาสวักขยญาณ ท่านมีความเมตตาต่อสัตว์โลก พิจารณาสัตว์โลกด้วยทิพพจักขุเป็นประจำ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ได้ทิพพจักขุญาณ”

นิพพาน

ท่านดำรงสังขารโดยสมควรแก่กาลเวลาแล้ว ก็ได้เข้าสู่นิพพาน ณ ภายใต้ต้นไผ่ ในหมู่บ้าน เวฬุวะ แคว้นวัชชี

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๓

๑. พระนันทเถระ ได้รับยกย่องว่าเป็นเลิศในด้านใด ?

ก. สรรวมอินทรีย์

ข. ถือธุดงค์

ค. เกิดในตระกูลสูง

ง. มีปฏิภาณไหวพริบ

๒. “ความรักไม่มีที่สิ้นสุด” เป็นความดำริเพื่อสลัดจากทุกข์ของใคร ?

ก. พระมหากัจจายนะ

ข. พระอานนท์

ค.เพราะรักเหมือนเพื่อน

ง.เพราะออกบวชพร้อมกัน

เฉลย

๑.ก	๒.ก	๓.ง	๔.ง
๕.ก			
๖.ง	๗.ง	๘.ง	๙.ก
๑๐.ก			
๑๑.ก	๑๒.ง	๑๓.ก	๑๔.ก
๑๕.ง			
๑๖.ก	๑๗.ง	๑๘.ก	๑๙.ง
๒๐.ง			
๒๑.ง	๒๒.ก	๒๓.ก	๒๔.ง
๒๕.ก			
๒๖.ก	๒๗.ก	๒๘.ก	๒๙.ก
๓๐.ง			

พระสาวกกลุ่มที่ ๔

๑๖. พระอานนทเถระ

สถานะเดิม

พระอานนท์ พระนามเดิมว่า อานนท์ มีความหมายว่า เกิดมาทำให้ประยูรญาติต่างยินดี พระบิดาทรงพระนามว่า สุกโกทนะ พระมารดาทรงพระนามว่า กิสาโคตรมี เกิดที่เมืองกบิลพัสดุ์ ในวรรณะกษัตริย์ และเป็นสหชาติ คือเกิดวันเดียวกับเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระสหายสนิท ๕ พระองค์ คือ เจ้าชายภัททิยะ เจ้าชายอนुरुทธะ เจ้าชายภัคคุ เจ้าชายกิมพิละ และเจ้าชายเทวทัต

มูลเหตุของการออกบวช

เจ้าชายอานนท์ พร้อมกับเจ้าชาย ๕ พระองค์ รวมเป็น ๗ คน กับนายอุบาลี ช่างกัลบกชักชวนกันออกบวช ไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่อนุปิยนคม แคว้นมัลละ ได้ทูลขอบวชในพระธรรมวินัย โดยให้อุบาลีบวชก่อน เพื่อจะได้ทำความเคารพกราบไหว้ ทำลายทิฏฐิมานะ คือความถือตัวเพราะชาติตระกูลของเจ้าศากยะทั้งหลาย ทรงประทานการ

บวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา หลังจากบวชแล้วพระอานนท์ได้ฟังธรรมจากพระ
ปุณณมณฺฑานีบุตร บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

พุทธอุปัฏฐาก

พระพุทธองค์ตรัสรู้และเผยแผ่พระพุทธศาสนา มา ๒๐ ปี ไม่มีพระภิกษุผู้ทำ
หน้าที่อุปัฏฐากเป็นประจำ ต่อมาพระภิกษุสงฆ์เลือกพระอานนท์เป็นอุปัฏฐาก ก่อนทำ
หน้าที่อุปัฏฐากทูลขอพร ๘ ประการ คือ

- ๑.อย่าประทานจีวรอันประณีตแก่ข้าพระองค์
- ๒.อย่าประทานบิณฑบาตอันประณีตแก่ข้าพระองค์
- ๓.อย่าโปรดให้ข้าพระองค์อยู่ในที่ประทับของพระองค์
- ๔.อย่าทรงพาข้าพระองค์ไปในที่นิมนต์
- ๕.จงเสด็จไปสู่ที่นิมนต์ที่ข้าพระองค์รับไว้
- ๖.ขอให้ข้าพระองค์พาบริษัทซึ่งมาเข้าเฝ้าแต่ที่ไกลได้เข้าเฝ้าในขณะที่มาได้ทันที
- ๗.ถ้าข้าพระองค์เกิดความสงสัยขึ้นเมื่อใด ขอให้เข้าเฝ้าทูลถามได้เมื่อนั้น
- ๘.ถ้าพระองค์ทรงแสดงธรรมเทศนาเรื่องใดในที่ลับหลังข้าพระองค์ ขอพระองค์
ทรงตรัสพระ
ธรรมเทศนาเรื่องนั้นแก่ข้าพระองค์

วัตถุประสงค์ในการทูลขอพร

พระอานนท์ทูลขอพร ๘ ประการข้างต้นนั้น เพื่อป้องกันคนภายนอกตำหนิว่า
อุปัฏฐากเพื่อต้องการลาภ ๓ ข้อ เบื้องปลายเพื่อป้องกันข้อครหาว่า อุปัฏฐากไปทำไม้ม
กิจเพียงแค่นั้น พระพุทธองค์ยังไม่ทรงอนุเคราะห์ และข้อสุดท้ายเพื่อป้องกันข้อครหาว่า
เฝ้าตามเสด็จอยู่ดูเงาตามตัว แม้ธรรมนี้ก็ไม่รู้ว่าพระพุทธองค์ทรงแสดงที่ไหนและ
เมื่อไร

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

หลังจากที่พระพุทธองค์ทรงดับขันธปรินิพพานได้ ๓ เดือน ก่อนทำปฐม
สังคายนาหนึ่งวัน ท่านทำความเพียรอย่างหนัก หวังจักสำเร็จเป็นพระอรหันต์ก่อนทำ

สังคายนา แต่ก็ไม่สำเร็จเพราะจิตใจฟุ้งซ่าน จึงหยุดจงกรม นั่งลงบนเตียง เอียงกายลง ด้วยประสงค์จะพักผ่อน พอยกเท้าขึ้นจากพื้น ศีรษะยังไม่ทันถึงหมอน ตอนนั้นเองจิตของท่านก็หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ท่านองค์เดียวเท่านั้นที่บรรลุพระอรหันต์ไม่อยู่ในอริยาบถ ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง และนอน

งานประกาศพระศาสนา

งานประกาศพระศาสนาที่สำคัญ คือ ได้รับคัดเลือกจากพระสงฆ์ ๕๐๐ องค์ ให้เป็นผู้วิสันนาพระธรรม คือ พระสูตรต้นตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก เมื่อคราวทำสังคายนาครั้งแรก ซึ่งเป็นเหตุให้พระพุทธศาสนามั่นคงถาวร เผยแผ่มาถึงปัจจุบันนี้

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระอานนท์ทรงทำหน้าที่อุปัฏฐากพระพุทธองค์ด้วยดี ได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์มากกว่าพระภิกษุองค์อื่น มีสติปัญญาทรงจำได้ดี เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน และฉลาดในการแสดงธรรม พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้เป็นพหูสูต มีสติ มีคต มีจิต และเป็นอุปัฏฐาก”

นิพพาน

พระอานนท์อยู่เผยแผ่พระพุทธศาสนา จนถึงอายุ ๑๒๐ ปี เมื่อพิจารณาเห็นว่าถึงเวลาสมควรจะนิพพาน จึงไปยังแม่น้ำโรหิณี ซึ่งกั้นกลางระหว่างสากยวงศ์และโกถิยวงศ์ แล้วเหาะขึ้นสู่อากาศนิพพาน อริยฐานให้ร่างกายแตกออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งตกลงข้างพระญาติฝ่ายสากยวงศ์ ส่วนหนึ่งตกลงข้างพระญาติฝ่ายโกถิยวงศ์ เพื่อป้องกันการทะเลาะวิวาทของพระญาติทั้ง ๒ ฝ่าย

๑๗. พระโสณโกปิวิเสระ

สถานะเดิม

พระโสณโกปิวิเส ชื่อเดิมว่า โสณะ เพราะเป็นผู้มีผิวพรรณผุดผ่องเหมือนทองคำ ส่วนโกปิวิเส เป็นชื่อแห่งโคตร บิดาชื่อว่า อุตภเศรษฐี อยู่ที่เมืองจำปา แคว้นอังคะ มารดาไม่ปรากฏชื่อ เกิดในวรรณะแพศย์ ท่านมีลักษณะพิเศษคือ ตอนที่ท่านเกิดมีขน

ปรากฏที่ฝ่าเท้าทั้งสองข้าง เป็นผู้ชำนาญในการคิดพิณ ๓ สาย เป็นคนละเอียดอ่อน บิดา
ได้สร้างปราสาท ๓ หลังให้พักใน ๓ ฤดู

มูลเหตุของการออกบวช

พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าแผ่นดินแคว้นมคธ มีพระประสงค์จะทอดพระเนตรชน
ที่ฝ่าเท้าทั้งสองข้างของนายโสนะ จึงรับสั่งให้เข้าเฝ้า เมื่อได้ทอดพระเนตรแล้ว ทรง
รับสั่งให้โสนะพร้อมประชาชน ๘๐,๐๐๐ คน เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ซึ่งประทับอยู่ที่
ภูเขาคิชฌกูฏ ใกล้กรุงราชคฤห์ ได้ฟังอนุบุพพิททาและอริยสัจ ๔ เกิดความเลื่อมใส ทูล
ขอบวชในพระวินัย เพราะเห็นว่าการครองเรือนนั้น จะประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์
บริบูรณ์กระทำได้ยาก ทรงประทานการบวชให้ตามประสงค์

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

ครั้นบวชแล้ว ไปบำเพ็ญเพียรอยู่ที่ป่าสิทวัน เขตเมืองราชคฤห์ ท่านเดินจงกรมจน
เท้าแตก เลือดไหล เมื่อเดินไม่ได้จึงคลานด้วยเข่าและฝ่ามือทั้งสองข้าง จนกระทั่งเข่าและ
ฝ่ามือทั้งสองแตกอีก แม้กระนั้นก็ยังไม่ได้บรรลุมรรคผลอะไร เกิดความเบื่อหน่าย
อยากจะสึกไปครองเรือน พระพุทธองค์ได้เสด็จไปสอนให้ท่านทำความเพียรพอบาน
กลาง โดยยกพิณ ๓ สายเข้ามาเปรียบเทียบ ท่านตั้งใจปฏิบัติตามพระโอวาท เร่งบำเพ็ญ
เพียรด้วยความไม่ประมาท ในที่สุดก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระโสนะ โกฬวิเศษ เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับบุคคลผู้ต้องการบรรลุนิพพาน โดยการ
ทำตัวเองให้ลำบากจนเกินไป ก็ไม่สามารถบรรลุนิพพานได้ ผู้ที่จะบรรลุนิพพานได้นั้นต้อง
บำเพ็ญเพียรในทางสายกลาง ไม่ตึงหรือหย่อนจนเกินไปนัก หลังจากการบรรลุนิพพาน
เป็นพระอรหันต์ ท่านแสดงคุณสมบัติของพระอรหันต์นั้นน้อมจิตไปในคุณ ๖ ประการ
คือ

๑. น้อมเข้าไปในบรรพชา
๒. น้อมเข้าไปในความสงบ
๓. น้อมเข้าไปในความสำรวมไม่เบียดเบียน

๔. น้อมเข้าไปในความไม่ถื้อมั่น

๕. น้อมเข้าไปในความไม่มีความอยาก

๖. น้อมเข้าไปในความไม่หลง

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระโสดมโกฬวิริยะ ครังยังไม่บรรลุนิธรรมเป็นพระอรหันต์ ได้บำเพ็ญเพียรอย่างแรงกล้า พระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ปรารถนาความเพียร”

นิพพาน

พระโสดมโกฬวิริยะ ได้ช่วยพระพุทธรองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัฏฐภาพแล้ว ก็นิพพานในที่สุด

๑๘. พระรัฐบาลเถระ

สถานะเดิม

พระรัฐบาล ชื่อเดิมว่า รัฐบาล แปลว่าผู้รักษาแวนแคว้น เพราะตระกูลของท่านได้ช่วยกอบกู้แวนแคว้นที่อยู่อาศัยซึ่งล่มสลายทางเศรษฐกิจเอาไว้ได้ ท่านจึงได้ชื่ออย่างนั้น บิดาและมารดาไม่ปรากฏนาม บิดาของท่านเป็นเศรษฐีหัวหน้าหมู่บ้าน เกิดในวรรณะแพศย์ ในฉลลโกฏฐิตนิกม แคว้นกुरु

มูลเหตุของการออกบวช

ครั้งหนึ่งเมื่อพระพุทธรองค์เสด็จไปยังโกฏฐิตนิกม แคว้นกुरु บ้านเกิดของท่าน ชาวกรูเป็นจำนวนมากได้มาฟังธรรม รัฐบาลก็มาฟังธรรมด้วย หลังจากประชาชนกลับไปแล้ว ได้เข้าไปเฝ้าพระพุทธรองค์ทูลขอบวชทรงตรัสบอกให้ไปขออนุญาตบิดาและมารดาก่อน

เขากลับไปบ้านขออนุญาตบิดาและมารดาบวช ท่านทั้งสองไม่อนุญาต จึงประท้วงด้วยการอดอาหาร บิดาและมารดากลัวลูกชายจะตายจึงอนุญาตให้บวช ท่านเข้าไปเฝ้าพระพุทธรองค์ทูลขอบวช ทรงอนุญาตให้พระเถระรูปหนึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้

บรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

หลังจากบวชแล้วท่าน ได้ตามเสด็จพระพุทธองค์ไปพักอยู่ที่วัดเชตวัน เป็นผู้ไม่ประมาท ตั้งใจบำเพ็ญเพียร ใช้เวลา ๑๒ ปี จึงบรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

เมื่อบรรลุลหกรรมเป็นพระอรหันต์แล้วท่านกลับไปยังแคว้นกุรุบ้านเกิด โปรคโยม บิดาและมารดาให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ท่านพักอยู่ที่สวนมคจิรวน พระราชอุทยานของพระเจ้าโกรัพะยะ เจ้าเมืองแคว้นกุรุ

อยู่มาวันหนึ่งพระราชสาเสด็จไปยังพระราชอุทยาน ทอดพระเนตรเห็นท่านทรงจำได้ และได้เข้าไปหาเพื่อสนทนาธรรมด้วย ทรงตรัสถามถึงความเลื่อม ๔ ประการ ที่บุคคลบางคนประสบเข้าแล้วจึงออกบวช คือ

๑. ความแก่ชรา

๒. ความเจ็บป่วย

๓. ความสิ้น โภคทรัพย์

๔. ความสิ้นญาติพี่น้อง

แต่ท่านไม่ได้เป็นอย่างนั้น ท่านรู้เห็นอย่างไรจึงได้ออกบวช พระเถระได้ทูลตอบถึง

ธรรมุทเทศ คือ หัวข้อธรรม ๔ ประการ ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ อาตมาภาพรู้เห็นตามธรรมนั้นจึงออกบวช ธรรมุทเทศ ๔ ประการ คือ

๑. โลกคือหมู่สัตว์ อันชราหน้าเข้าไปใกล้ความตายไม่ยั่งยืน

๒. โลกคือหมู่สัตว์ ไม่มีผู้ป้องกัน ไม่มีใครเป็นใหญ่เฉพาะตน

๓. โลกคือหมู่สัตว์ ไม่มีอะไรเป็นของ ๆ ตน จำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป

๔. โลกคือหมู่สัตว์ พร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จักอิ่ม เป็นทาสแห่งตัณหา

พระเจ้าโกรัพะยะทรงเลื่อมใสในธรรมะของท่าน ตรัสชมเชยแล้วทรงลากลับไป

ตำแหน่งเอกทัคคะ

พระรัฐบาล มีความเลื่อมใสในธรรมะตั้งใจจะออกบวช แต่กว่าจะได้บวชก็ยากลำบาก ต้องขอมอดอาหารเอาชีวิตเข้าแลกจึงได้บวช ดังนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้บวชด้วยศรัทธา”

นิพพาน

พระรัฐบาล ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระพุทธศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว ก็นิพพานในที่สุด

๑๕. พระปิณฑโกลการทวาชเถระ

สถานะเดิม

พระปิณฑโกลการทวาชะ ชื่อเดิมว่า การทวาชะ บิดาไม่ปรากฏนาม เป็นปุโรหิตของพระเจ้า อุเทน มารดาไม่ปรากฏนาม เกิดในแคว้นวังสะ วรรณะพราหมณ์ เรียนจบไตรเพท เป็นอาจารย์ตั้งสำนักสอนมนต์แก่ลูกศิษย์ ๕๐๐ คน ต่อมาถูกศิษย์ทอดทิ้ง เพราะกินจุ ได้ไปยังเมืองราชคฤห์สอนมนต์อยู่ที่นั่น ไม่ค่อยมีคนนับถือเพราะเป็นคนต่างถิ่น จึงประสบกับชีวิตที่ฝืดเคืองยิ่งขึ้น

มูลเหตุของการออกบวช

ปิณฑโกลการทวาชะ ไปอยู่เมืองราชคฤห์เห็นพระพุทธองค์กับพระสาวก มีลักษณะการกระทำมาก มีความปรารถนาจะได้ลาภเช่นนั้นบ้าง จึงเข้าเฝ้าทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

หลังจากบวชแล้วได้เที่ยวบิณฑบาตโดยไม่รู้จักประมาณ เนื่องจากฉันอาหารจุ จึงได้ชื่อเพิ่มว่า ปิณฑโกลการทวาชะ ปิณฑโกละ แปลว่า ผู้แสวงหาก่อนข้าว พระพุทธองค์ทรงทราบ ทรงใช้อุบายสอนให้รู้จักประมาณในการฉันอาหาร ท่านตั้งใจฝึกตนจนเป็นผู้รู้จักประมาณในการฉันอาหาร ไม่ประมาทในการบำเพ็ญเพียร ก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระปิณโทถการทวาชะ เป็นกำลังสำคัญรูปหนึ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ท่านได้ประลองฤทธิ์กับพวกเดียรถีย์ที่บ้านเศรษฐีคนหนึ่งในเมืองราชคฤห์ ได้เหาะขึ้นไปเอาบาตรไม้จันทน์ที่เศรษฐีเอาแขวนไว้บนที่สูง เพื่อบอกให้รู้ว่าพระอรหันต์มีอยู่ในโลกจริง เศรษฐีเลื่อมใสขอถึงพระรัตนตรัยตลอดชีวิต

และท่านสนทนาธรรมกับพระเจ้าอุเทน ถึงเรื่องที่พระหนุ่ม ๆ บวชอยู่ในพระพุทธศาสนาได้อย่างไร ท่านทูลว่า พระเหล่านั้นปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ คือ สारวมอินทรีย์ไม่ให้ยินดี ยินร้าย ไม่ยึดถืออะไรที่ผิดไปจากความเป็นจริง พระเจ้าอุเทนทรงเข้าพระทัย เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ขอถึงพระรัตนตรัยตลอดชีวิต

ตำแหน่งเอตทัคคะ

ท่านเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอินทรีย์ ๓ คือ สตินทรีย์ สมาธินทรีย์ และปัญญาอินทรีย์ เมื่อได้บรรลुธรรมเป็นพระอรหันต์มีความมั่นใจในตัวเองมาก อยู่ในท่ามกลางหมู่พระภิกษุ หรือว่าต่อหน้าพระพักตร์ของพระพุทธองค์ ท่านเปล่งวาจาบันลือสีหนาทว่า ผู้ใดมีความสงสัยในมรรคและผล ผู้นั้นจงถามข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้บันลือสีหนาท”

นิพพาน

พระปิณโทถการทวาชะ ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัทภาพ ก็นิพพานในที่สุด

๒๐. พระมหาปັນถกเถระ

สถานะเดิม

พระมหาปັນถกเถระ ชื่อเดิมว่า ปันถกเถระ เพราะเกิดในระหว่างทาง และมีน้องชายคนหนึ่ง ชื่อว่า จูพปันถกเถระ บิดาไม่ปรากฏนามเป็นคนวรรณะศูทร มารดาไม่ปรากฏนามเป็นลูกสาวของเศรษฐีเมือง ราชคฤห์ แคว้นมคธ เป็นคนวรรณะแพศย์ บิดาและมารดา

เป็นคนต่างวรรณะ ท่านจึงอยู่ในฐานะจันทาล พอรู้เพียงคารบเร้ามารดาให้พาไปเยี่ยมตา และยาย มารดาจึงพาไปส่งให้อยู่กับตาและยาย

มูลเหตุของการออกบวช

คุณตาพาเด็กชายปันถกะไปวัดเวฬุวันเป็นประจำ วันหนึ่งได้ฟังธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดงจึงเกิดศรัทธาเลื่อมใส มีความประสงค์จะบวชได้เรียนให้คุณตาทราบ คุณตาพาไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์กราบทูลให้ทรงทราบ จึงตรัสสั่งให้พระภิกษุรูปหนึ่งผู้เที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร บวชให้แก่เด็กชาย ปันถกะ

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

สามเณรปันถกะ เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ได้บวชเป็นพระภิกษุ ชื่อว่าพระมหาปันถกะ ท่านตั้งใจบำเพ็ญเพียรพิจารณานามรูปอย่างแยกกายจนได้รูปนิพพาน ๔ ออกจากอรุณนิพพาน เจริญวิปัสสนาได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระมหาปันถกะช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่น ๆ ท่านคิดจะแบ่งเบาภาระของคณะสงฆ์จึงเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ กราบทูลอาสารับหน้าที่เป็นผู้แจกแจงภัตตาหาร พระพุทธองค์ทรงอนุญาตตามที่ขอ ท่านทำงานสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระมหาปันถกะ เป็นผู้มีความชำนาญในการเจริญวิปัสสนา จึงได้รับการยกย่องจากพระพุทธองค์ว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เจริญวิปัสสนา”

นิพพาน

พระมหากษัตริย์ ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระพุทธศาสนา ดำรงอายุสังขาร
พอสมควรแก่อรรถภาพแล้ว ก็นิพพานในที่สุด

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกุ่มที่ ๔

๑. พระขอสุดท่ายที่พระอานนท์ทูลขอ คือข้อใด ?

ก. อย่างประทานจิวรอันประณีต

ข. ย่าพาไปในที่นิมนต์

ค. ถวายข้อสงฆ์ได้ทุกเวลา

ง. เมื่อไม่อยู่ในที่นั้น ขอให้แสดง

ธรรมซ้ำอีกครั้ง

๒. เหตุผลที่ทูลขอพระขอสุดท่าย คือข้อใด ?

ก. เพราะกลัวถูกตำหนิว่าเห็นแก่ลาภ

ข. เพราะกลัวความแตกร้างในหมู่

สงฆ์

ค. เพราะกลัวถูกตำหนิ เมื่อตอบไม่ได้

ง. เพราะกลัวจำคำสอนไม่ได้

๓. คุณสมบัติข้อใด ที่ไม่ได้เป็นเหตุทักคะของพระอานนท์ ?

ก. เป็นพหูสูต

ข. แสดงธรรมไพเราะ

ค. มีสติ

ง. มีความเพียร

๔. พระเถระรูปใด ยืนขวางข้างหน้าพาศีรีที่จะทำร้ายพระพุทธองค์ ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระนันทะ

ค. พระราหุล

ง. พระอานนท์

๕. พระเถระรูปใด นิพพานกลางอากาศ ?

ก. พระมหากัปปินะ

ข. พระวัจจีสะ

ค. พระอานนท์

ง. พระพากุลละ

๖. พระอานนทเถระได้ทูลขอพรจากพระศาสดากี่ประการ ?

ก. ๕ ประการ

ข. ๖ ประการ

ค. ๗ ประการ

ง. ๘ ประการ

๗. พระสาวกรูปใด ไม่ได้ออกบวชพร้อมกับพระอานนท์ ?

ก. พระอนุรุทธะ

ข. พระภัททิยะ

ค. พระอุบาลี

ง. พระสารีบุตร

ค.ตา

ง.ยาย

๒๖.พระมหากษัตริย์เป็นเลิศในทางด้านใด ?

ก.มีความเพียร

ข.แสดงธรรมได้ไพเราะ

ค.มีบริวารมาก

ง.เจริญวิปัสสนา

เฉลย

๑.ง

๒.ก

๓.ข

๔.ง

๕.ก

๖.ง

๗.ง

๘.ก

๙.ก

๑๐.ข

๑๑.ข

๑๒.ก

๑๓.ก

๑๔.ข

๑๕.ง

๑๖.ข

๑๗.ง

๑๘.ก

๑๙.ข

๒๐.ก

๒๑.ข

๒๒.ง

๒๓.ก

๒๔.ข

๒๕.ก

๒๖.ง

พระสาวกกลุ่มที่ ๕

๒๑.พระอภัพันตกเถระ

สถานะเดิม

พระจูพนันถะ ชื่อเดิมว่า ปันถะ เพราะเกิดในระหว่างหนทาง ขณะที่มารดาเดินทางกลับไปยังบ้านเศรษฐีผู้เป็นบิดา และเพราะเป็นน้องชายของมหาปันถะ จึงมีชื่อว่า จูพนันถะ บิดาไม่ปรากฏนาม เป็นวรรณะศูทร มารดาไม่ปรากฏนาม เป็นลูกสาวเศรษฐี เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ เป็นคนวรรณะแพศย์ บิดาและมารดาเป็นคนต่างวรรณะกัน ท่านจึงอยู่ในฐานะจัณฑาล ต่อมามารดาพาไปอยู่กับเศรษฐีผู้เป็นตายาย

มูลเหตุของการออกบวช

หลังจากที่พระมหาปันถะ ออกบวชแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ท่านได้รับความสุขที่เกิดจากการบรรลุธรรม อยากให้น้องชายได้รับความสุขนั้นบ้าง ไปขออนุญาตกับเศรษฐีผู้เป็นตาให้น้องชายบวช ท่านเศรษฐียินดีอนุญาต จูพนันถะจึงได้บวชในพระพุทธศาสนา

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

พระจูพนันถะ บวชแล้วพระมหาปันถะผู้เป็นพระพี่ชาย ได้พยายามอบรมสั่งสอน แต่ท่านมีปัญหาที่บ่าจอะไรไม่ค่อยได้ พระพี่ชายให้ทองคำ ๔ บาท ใช้เวลา ๔ เดือนยังท่องไม่ได้ ถูกขับไล่ออกจากวัด ท่านน้อยใจอยากจะลาสิกขาไปยืนร้องไห้อยู่ที่ซุ้มประตู

พระพุทธองค์ทรงทราบเหตุการณ์จึงเสด็จไปปลอม ได้ประทานผ้าขาวให้ผืนหนึ่ง และตรัสสอนให้ท่องว่า ระโฆหะระณัง ระโฆหะระณัง (ผ้าเช็ดธุลี) พร้อมกับเอามือลูบผ้านั้นไปมา ไม่นานผ้าขาวก็กลายเป็นสีดำ จึงคิดว่า เดิมผ้านี้เป็นสีขาวบริสุทธิ์ อาศัยร่างกายของมนุษย์ยังกลายเป็นสีดำ ถึงจิตของมนุษย์ก็เดิมที่เป็นของบริสุทธิ์ อาศัยกิเลสจรมาก็ย่อมเกิดความเศร้าหมอง เหมือนกับผ้าผืนนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแต่เป็นของไม่เที่ยงแท้ ท่านท่องไปอย่างนั้น จนจิตสงบบรรลุธรรม แต่นั้นเจริญวิปัสสนาต่อ ก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์พร้อมด้วยอภิญญา

งานประกาศพระศาสนา

พระจูฬปันถกะ ได้ช่วยพระพุทธรองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่น ๆ ท่านมีเรื่องที่น่าศึกษาคือ ถึงแม้จะมีปัญญาที่ขบ แต่อาศัยพระพุทธรองค์ผู้ฉลาดในวิธีการสอน และอาศัยท่านมีความเพียรพยายาม ไม่ท้อแท้ที่ถอดใจ จนกลายเป็นผู้ฉลาดสามารถบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ได้ในที่สุด เพราะฉะนั้นอย่าด่วนสรุปว่าใครเป็นคนโง่ แต่ให้ดูว่าเราเป็นผู้ฉลาดในวิธีการสอนหรือไม่ หรือสอนตรงกับนิสัยของเขาหรือไม่

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระจูฬปันถกะ เป็นผู้ชำนาญในฤทธิ์ทางใจ เนมิตรร่างกายให้เป็นพระภิกษุได้ตั้ง ๑,๐๐๐ รูป ดังนั้นพระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ชำนาญในมโนมยิทธิ(ฤทธิ์ทางใจ)”

นิพพาน

พระจูฬปันถกะ ได้ช่วยพระพุทธรองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้วนิพพานในที่สุด

๒๒. พระโสณกุฎิกัณณะเถระ

สถานะเดิม

พระโสณกุฎิกัณณะ ชื่อเดิมว่า โสณะ แต่เพราะเขาประดับเครื่องประดับหุมิราคาลึกลับโกฏิก (๑๐ ล้าน) จึงมีคำต่อท้ายว่า กุฎิกัณณะ บิดาไม่ปรากฏนาม มารดาเป็นอุบาสิกาชื่อว่า กามิ เป็นพระโสดาบัน และเป็นอุปัฏฐากของพระมหากัจจายนะ เกิดในตระกูลเศรษฐี ในเมืองกุรุทระ แคว้นอวันตี เป็นคนวรรณะแพศย์

มูลเหตุของการออกบวช

มารดาของท่านเป็นอุปัฏฐากพระมหากัจจายนะ เวลาที่พระเถระมาพักที่ภูเขาวัดตะ เมืองกุรุทระ ในวันตีชนบท โสณะได้ฟังธรรมจากพระเถระบ่อย ๆ จนเกิดความเลื่อมใส และปรารถนาเป็นอุปัฏฐากพระเถระ ต่อมาท่านพิจารณาเห็นว่า การครองเรือนจะประพฤดิพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์เหมือนสังข์ที่ขัดดีแล้วนั้นยาก จึงขอบวชกับ

พระเถระ ท่านให้บวชเป็นสามเณรอยู่ ๓ ปี เพราะเป็นวันตีชนบทหาพระครบ ๑๐ องค์ ได้ยาก เมื่อได้พระครบ ๑๐ องค์ แล้วท่านจึงบวชเป็นพระภิกษุ

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระโสณกุฎิกัณณะ ครั้นบวชแล้ว ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนธรรมะปฏิบัติในสำนักของ พระอุปัชฌาย์ ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

ท่านไม่เคยเห็นพระพุทธรูปองค์ มีความประสงค์จะเข้าเฝ้าจึงกราบลาพระอุปัชฌาย์ ๆ ได้ฝากความไปกราบทูลพระพุทธรูปองค์ เพื่อขอแก้ไขพระวินัย ๕ ประการ (ดูในประวัติ พระมหากัจจายนะ) สำหรับพระภิกษุอยู่ในปัจจุบันชนบท ท่านได้ทำหน้าที่อย่างดียิ่ง พระพุทธรูปองค์ทรงอนุญาตทุกประการ

เมื่อท่านไปถึงวัดเชตวัน ได้รับการต้อนรับอย่างดี โดยพระพุทธรูปองค์ทรงอนุญาต ให้ท่านพักในพระคันธกุฎีเดียวกับพระองค์ และโปรดให้ท่านแสดงธรรมทำนอง สรภัญญะให้สดับ เมื่อจบการแสดงธรรมทรงอนุโมทนาและชมเชยท่าน

ครั้นกลับไปถึงวันตีชนบท โยมมารดาทราบที่ท่านแสดงธรรมให้พระพุทธรูปองค์ สดับ จึงนิมนต์ท่านให้แสดงธรรมให้ฟังบ้าง ท่านได้แสดงธรรมให้ฟัง ขณะที่ฟังธรรม อยู่ ณ นั้น พวกโจรเข้าไปล้นบ้าน คนใช้มารายงานข่าวให้ทราบก็ไม่เสียดาย บอกว่าโจร ต้องการอะไรก็เอาไปเถิด เราจะฟังธรรมของพระลูกชาย พวกโจรทราบความนั้นจากคน ใช้ก็สลดใจที่ทำร้ายผู้มีคุณธรรม จึงเป็น โจรกลับใจพากันไปวัด กราบขอขมา โยมมารดา ท่าน และขอบวชในสำนักของพระเถระ ท่านบวชให้ตามประสงค์

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระโสณกุฎิกัณณะ มีความสามารถแสดงธรรมทำนองสรภัญญะด้วยเสียงอัน ไพเราะ พระพุทธรูปองค์ทรงยกย่องท่านว่า เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้แสดงธรรมด้วย ถ้อยคำอันไพเราะ

นิพพาน

พระโศภนกุฎิกัณณะ ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระพุทธศาสนา ดำรงอายุ
สังขารพอสมควรแก่อัฐภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๒๓. พระลกุณฏกัถทิยะเถระ

สถานะเดิม

พระลกุณฏกัถทิยะ ชื่อเดิมว่า กัถทิยะ แต่เพราะร่างกายของท่านเตี้ยและเล็ก จึง
เรียกว่า ลกุณฏกัถทิยะ (ลกุณฏกะ แปลว่า เตี้ยและเล็ก) บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ มี
ทรัพย์สมบัติมาก

เป็นชาวเมืองสาวัตถี แคว้นโกศล เกิดในวรรณะแพศย์

มูลเหตุของการออกบวช

เมื่อพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่วัดเชตวัน ท่านไปวัดฟังธรรม เกิดความเลื่อมใสใน
ธรรม จึงทูลขอบวชกับพระพุทธองค์ ทรงบวชให้ตามความประสงค์ ครั้นบวชแล้วตั้งใจ
ปฏิบัติธรรมด้วยความไม่ประมาท ก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ต่อมาท่านได้สนทนาธรรมกับพระสารีบุตรเรื่องกายคตาสติ ในขณะที่ฟังธรรม
นั้นพิจารณาธรรมไปด้วย จิตก็หลุดพ้นจากกิเลสทั้งหลาย บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

แม้ร่างกายของพระลกุณฏกัถทิยะ จะเตี้ยและเล็กหรือเหมือนกับคนแคระก็ตาม
ที แต่ท่านเป็นพระอรหันต์ พวกพระภิกษุที่มาเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ไม่รู้จัก คิดว่าเป็น
สามเณร จึงจับศีรษะบ้าง หูบ้าง จมูกบ้าง แล้วพูดล้อเล่นว่า พ่อเณรไม่ยากสักบ้างหรือ
ท่านก็ไม่พูดอะไร พอเข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ทรงตรัสถามว่า ก่อนเข้ามาพบพระเถระ
ใหม่ กราบทูลว่า ไม่พบพระเจ้าข้า พบแต่สามเณรน้อย ทรงตรัสว่า นั่นเป็นพระเถระ
ไม่ใช่สามเณร จึงทูลว่า ท่านตัวเล็กเหลือเกินพระเจ้าข้า ทรงตรัสว่า “เราไม่เรียกภิกษุว่า

เป็นเถระเพราะความเป็นคนแก่ นั่งบนอาสนะของพระเถระ ส่วนผู้ใดบรรลุสัจจะ
ทั้งหลายตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียนมหาชน ผู้มีจึงจะชื่อว่าเป็นพระเถระ”

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระลघณภูภิกขุ เป็นผู้พูดได้ไพเราะเสนาะ โสตผู้ฟังอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น
พระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “ เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้มีเสียงไพเราะ”

นิพพาน

ท่านได้ช่วยพระพุทธรองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่
อติภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๒๔. พระสุภูติเถระ

สถานะเดิม

พระสุภูติ ชื่อเดิมว่า สุภูติ เพราะมีร่างกายสดใสรุ่งเรืองผุดผ่องอย่างยิ่ง บิดาชื่อว่า
สุมนเศรษฐี มารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี แคว้น โกศล เกิดในวรรณะแพศย์
มูลเหตุของการออกบวช

อนาถบิณฑิกเศรษฐี ชาวเมืองสาวัตถี ได้ไปเยี่ยมราชคหเศรษฐีผู้เป็นสหายที่เมือง
ราชคฤห์ ได้ทราบข่าวการบังเกิดขึ้นของพระพุทธรเจ้า จึงเข้าไปเฝ้าที่ป่าสีตวัน ดำรงอยู่ใน
โศคabinพร้อมกับการเข้าเฝ้าครั้งแรก จึงกราบทูลอาราธนาพระพุทธรองค์เสด็จไปเมืองสา
วัตถี สร้างวัดเชตวันถวายเป็นที่ประทับ ในวันฉลองวิหาร สุภูติไปกับอนาถบิณฑิก
เศรษฐี ฟังธรรมของพระพุทธรองค์ เกิดเลื่อมใสจึงทูลขอบวช ทรงบวชให้ตามประสงค์

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

พระสุภูติเมื่อบวชแล้วตั้งใจศึกษาพระวินัยปิฎกและพระอภิธรรมปิฎกจน
เชี่ยวชาญ จากนั้นได้เรียนกรรมฐานจากพระพุทธรองค์แล้วหลีกออกไปบำเพ็ญเพียรอยู่ใน
ป่า ไม่นานนักก็บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระสุกฤติ ท่านมีข้อปฏิบัติที่พิเศษกว่าผู้อื่น คือ เมื่อแสดงธรรมไม่พูดถึงคุณหรือโทษของคนอื่น เวลาเที่ยวไปบิณฑบาต ก่อนจะได้รับบิณฑบาต ท่านจะเจริญภาวนาประกอบด้วยเมตตา ออกจากฌานแล้วจึงรับบิณฑบาต ทำอย่างนี้ทุก ๆ เรือน ด้วยหวังว่าผู้ถวายอาหารบิณฑบาตจะได้บุญมาก และร่างกายของท่านสว่างาม ผิวพรรณผ่องใสเป็นที่เลื่อมใสแก่บุคคลเป็นจำนวนมาก

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระสุกฤติ อยู่อย่างผู้ไม่มีกิเลส เจริญภาวนาประกอบด้วยเมตตาอยู่เนื่องนิตย์ และเป็นผู้ควรรับของทำบุญจากผู้ต้องการบุญ เพราะฉะนั้นพระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้อยู่อย่างไม่มีกิเลส และเป็นทักษิณียบุคคล”

นิพพาน

ท่านได้ช่วยพระพุทธรองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อติภาพแล้ว จึงปรินิพพานในที่สุด

๒๕. พระกัณหาเรวตเถระ

สถานะเดิม

พระกัณหาเรวตเถระ ชื่อเดิมว่า เรวตเถระ เพราะท่านมีความสงสัยในสิ่งที่รับมาว่าสมควรหรือไม่สมควรแก่พระภิกษุ จึงได้ชื่อว่า กัณหาเรวตเถระ (เรวตเถระผู้มี ความสงสัย) บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี แคว้นโกศล เกิดในวรรณะแพศย์

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่งเรวตะไปยังวัดเซตวันพร้อมกับประชาชน ท่านยืนอยู่ข้างหลังประชาชน ฟังธรรมคาถาของพระพุทธองค์ เกิดเลื่อมใสปรารถนาจะบวช เมื่อประชาชนกลับไปหมดแล้ว จึงเข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์ทูลขอบวช ทรงบวชให้ความปรารถนา

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

ครั้นบวชแล้วพระเรวตะทูลขอให้พระพุทธองค์ตรัสสอนกรรมฐาน ท่านบำเพ็ญเพียรจนได้ฌาน ทำฌานนั้นให้เป็นบาทเจริญวิปัสสนา ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ เมื่อได้รับสิ่งของที่ประชาชนถวายมาแล้วมีความสงสัยว่า ของสิ่งนี้สมควรแก่การใช้สอยของพระภิกษุหรือไม่สมควร เมื่อพิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วจึงใช้สอยสิ่งนั้น ตั้งแต่นั้นมาท่านจึงได้ชื่อว่า กังขาเรวตะ

งานประกาศพระศาสนา

พระกังขาเรวตะ ท่านเข้าฌานทั้งกลางวันและกลางคืน จึงเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนผู้แสวงหาพระผู้ได้ฌานได้อภิญญา ต่างมาสักการะ เคารพ นับถือบูชาท่านกันเป็นจำนวนมาก

ตำแหน่งเอตทัคคะ

ท่านเป็นผู้ชำนาญในการเข้าฌานสมาบัติ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้ยินดีในการเข้าฌาน”

นิพพาน

ท่านได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อติภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๕

๑. พระจูฬปันถกะ บรรลุเป็นพระอรหันต์ด้วยวิธีใด ?

ก. บริกรรมผ้าขาว

ข. ฟังธรรม

ค. เจริญอสุภะ

ง. เห็นผมหงอก

๒. คำว่า “รัชโหรณ” เป็นคำบริกรรมของพระอรหันต์รูปใด ?

ก. พระมหาปิ่นดกเถระ

ข. พระโกณฑธานเถระ

ค. พระวังคีศเถระ

ง. พระจูฬปิ่นดกเถระ

๓. พระจูฬปิ่นดกเถระ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

ก. มีฤทธิ์ทางใจ

ข. มีเสียงไพเราะ

ค. แสดงธรรม

ง. มีสมาธิ

๔. บิดาและมารดาต่างวรรณะแต่งงานกัน คลอดลูกออกมาเป็นวรรณะอะไร ?

ก. พราหมณ์

ข. แพศย์

ค. ศูทร

ง. จัณฑาล

๕. พระเถระองค์ใด เมื่อบวชแล้วมีปัญญาทิบ ?

ก. พระวังคีศเถระ

ข. พระจูฬปิ่นดกเถระ

ค. พระเรวตะ

ง. พระมหาปิ่นดกเถระ

๖. พระจูฬปิ่นดกเถระ มีพระพี่ชายชื่อว่าอะไร ?

ก. พระโกณฑธานเถระ

ข. พระสุภูติ

ค. พระมหาปิ่นดกเถระ

ง. พระนันทกเถระ

๗. พระสาวกรูปใด เป็นสามเณรอยู่ ๓ ปี จึงได้การอุปสมบท ?

ก. พระโสณโกฬิวีสะ

ข. พระโสณกุกกัณณะ

ค. พระโมฆราช

ง. พระโสภิตเถระ

๘. พระสาวกรูปใด แสดงธรรมถวายพระบรมศาสดาแล้ว ครั้นต่อมาได้แสดงธรรมนั้นให้มารดาฟังอีก ?

ก. พระมหากัจจายนเถระ

ข. พระโสณกุกกัณณะ

ค. พระโสณโกฬิวีสะ

ง. พระลกุณฏกภัททิยะ

๙. เหตุใดโสณกุกกัณณะต้องเป็นสามเณรอยู่ถึง ๓ ปี จึงได้อุปสมบท ?

ก. พระพุทธองค์ไม่ทรงบวชให้

ข. สงฆ์ไม่เป็นผู้รับบวชกุลบุตร

ค. ไม่มีพระอุปัชฌาย์บวชให้

ง. อดิชนบทมีภิกษุไม่ถึง ๑๐ รูป

๑๐. พระโสณกุกกัณณะ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

ก. แสดงธรรมได้ไพเราะ

ข. มีลาภมาก

୧.ମି

୨.୩

୩.ମି

୪.୩

୫.୩

୬.ମି

୭.୩

୮.୩

୯.୩

୧୦.ମି

୧୧.ମି

୧୨.୩

୧୩.ମି

୧୪.୩

୧୫.ମି

୧୬.୩

୧୭.ମି

୧୮.ମି

พระสาวกกลุ่มที่ ๖

๒๖. พระโกณฑธานเถระ

สถานะเดิม

พระโกณฑธาน ชื่อเดิมว่า ธานะ เพราะมีภาพลวงตาเป็นสตรีติดตามท่านอยู่ข้างหลัง พระภิกษุและสามเณรทั้งหลาย จึงเพิ่มชื่อให้ท่านว่า โกณฑธาน บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมือง สาวัดดี แคว้นโกศล เกิดในวาระพราหมณ์

มูลเหตุของการออกบวช

ครั้นพออายุย่างเข้าปัจฉิมวัย ท่านไปฟังธรรมเป็นประจำจึงเกิดเลื่อมใสปรารถนาจะบวช ทูลขอบวชต่อหน้าพระพุทธองค์ ทรงประทานการบวชให้ตามปรารถนา พอบวชแล้วเพราะกรรมในชาติก่อน เวลาท่านบิณฑบาตก็คิ อยู่วัดก็คิ จะมีคนเห็นสตรีคนหนึ่งเดินตามอยู่ข้างหลัง แต่ท่านเองไม่ทราบและไม่เห็น พอคนใส่บาตรก็จะบอกว่า ส่วนนี้ของท่าน ส่วนนี้สำหรับหญิงสาวของท่าน ภิกษุและสามเณรเห็นภาพนั้นเป็นประจำ จึงพากันล้อมุกุญและพูดเยาะเย้ย ท่านอดทนไม่ไหวจึงได้พูดตอบโต้ พวกภิกษุไปฟ้องพระพุทธองค์ ๆ ทรงตรัสเตือนว่า “เธออย่ากล่าวคำหยาบต่อใคร ๆ เพราะผู้ที่ถูกเธอคำ ย่อมคำตอบเธอ จะกลายเป็นแข่งดีกัน สุดท้ายก็จะมีการทำร้ายกัน”

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระโกณฑธานมีความลำบากใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้น และลำบากเรื่องอาหารบิณฑบาตมาก พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ทราบข่าวทรงพิสูจน์ความจริง ทรงเห็นว่าเป็นเรื่องไม่จริงและเป็นกรรมเก่าของท่าน พระราชาจึงนิมนต์ท่านไปรับบิณฑบาตในพระราชวังทุกวัน เมื่อท่านมีอาหารเป็นที่สบายก็มีจิตสบายตั้งใจบำเพ็ญเพียร ไม่นานได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ พอบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ภาพลวงตาที่เป็นสตรีก็หายไป

การประกาศพระศาสนา

ท่านบวชเมื่ออายุมาก งานประกาศพระศาสนาจึงไม่ชัดเจน แต่กรรมเก่าในอดีตชาติของท่านเป็นคติสอนใจได้อย่างดียิ่ง ใครทำกรรมอะไรไว้หนึ่กรรมนั้นไม่พ้น

ในอดีตชาติท่านเกิดเป็นเทวดา เห็นพระภิกษุ ๒ รูปรักใคร่สนิทสนมกันดีมาก ในระหว่างทางที่พระ ๒ รูปเดินไปลงอุโบสถอีกวัดหนึ่ง องค์หนึ่งปวดท้องและเข้าป่าไปทำธุระ เทวดาเห็นเป็นโอกาสดี จึงแกล้งแปลงร่างเป็นหญิงสาวสวยเดินอยู่ข้างหลัง ทำให้เพื่อนอีกรูปหนึ่งรังเกียจ ไม่ลงอุโบสถร่วมกัน ต่อมาภายหลังเทวดาเกิดสลดใจสำนึกผิด จึงมาบอกความจริงให้ทั้งสองรูปทราบ มีความรักสามัคคีกันเหมือนเดิม ด้วยผลกรรมนั้นในชาติสุดท้าย ทำให้มีภพสตรีเดินอยู่ข้างหลังท่าน

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระโกณฑธานเป็นผู้มีบุญพิเศษในเรื่องการจับฉลาก ท่านมักได้จับฉลากก่อนเสมอ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้จับฉลากเป็นปฐม (จับฉลากคนแรก)”

นิพพาน

พระโกณฑธานได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัฏฐภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๒๗. พระวังคีสเถระ

สถานะเดิม

พระวังคีสเถระ ชื่อเดิมว่า วังคีสเถระ เพราะเกิดในวังชนบท และเพราะเป็นใหญ่ในถ้อยคำ บิดาเป็นพราหมณ์แต่ไม่ปรากฏชื่อ มารดาเป็นปริพาชกไม่ปรากฏชื่อ เกิดที่วังชนบท เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล เกิดในวรรณะพราหมณ์ เรียนจบไตรเพท เป็นที่รักใคร่ของอาจารย์ จึงได้เรียนมนต์พิเศษ ชื่อว่า “จวสีสมนต์” ใช้เล็ดติดกะโหลกศีรษะของผู้ที่ตายภายใน ๓ ปี ก็รู้ได้ว่าไปเกิดที่ไหน พวกพราหมณ์จึงอาศัยท่านเป็นเครื่องมือในการเลี้ยงชีพ มีลาภสักการะเกิดขึ้นเป็นอันมาก

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่งท่านได้สดับคุณของพระพุทธองค์ เกิดความเลื่อมใสปรารถนาจะไปเข้าเฝ้า แต่ถูกพวกพราหมณ์คัดค้าน เพราะกลัวจะไปนับถือพระพุทธองค์ สุดท้ายได้ไปเฝ้าที่วัดพระเชตุวัน ทรงทำปฏิสันถารเป็นอย่างดี ทรงทดสอบความสามารถของเขาโดยให้นำกะโหลกคนตายมา ๔ กะโหลก ให้วังคีสะคิด คิดกะโหลกที่ ๑ บอกว่าไปเกิดในนรก ที่ ๒ ไปเกิดเป็นมนุษย์ ที่ ๓ บอกว่าไปเกิดเป็นเทวดา ทรงประทานสาธุการ พอคิดกะโหลกที่ ๔ ซึ่งเป็นของพระอรหันต์ เขาไม่ทราบจะไปเกิดที่ไหน นั่งเหงื่อไหล เขาขอเรียนมนต์กับพระพุทธองค์ ทรงปฏิเสธว่าสอนให้ไม่ได้ จะสอนให้เฉพาะคนที่บวชเหมือนเราเท่านั้น เขาจึงทูลขอบวช ทรงตรัสให้พระนิโครธกับปเถระ เป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พอท่านบวชแล้วก็เรียนกรรมฐานคือ อากาโร ๑๒ และเจริญวิปัสสนา ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระวังคีสะ งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาของท่านไม่มีปรากฏชัดเจน แต่ท่านก็ยังคงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนเหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่นๆ

ตำแหน่งเอตทัคคะ

ท่านมีปฏิภาณในการกล่าวคำประพันธ์ สรรเสริญคุณของพระพุทธองค์ในเวลาที่ท่านไปเข้าเฝ้าทุกครั้ง ทรงยกย่องท่านว่า เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้มีปฏิภาณ

นิพพาน

พระวังคีสะ ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อรรถภาพแล้วจึงนิพพานในที่สุด

๒๘. พระปิตินทวัจนเถระ

สถานะเดิม

พระปิตินทวัจนะ ชื่อเดิมว่า ปิตินทะ เพราะวัจนะเป็นชื่อของโคตร ต่อมาจึงได้ชื่อว่า ปิตินทวัจนะ โดยนำเอาชื่อโคตรไปรวมด้วย บิดาและมารดาเป็นพราหมณ์ไม่ปรากฏชื่อ เกิดที่เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล เกิดในวาระพราหมณ์ เรียนจบไตรเพท ปกติท่านเป็นผู้มากไปด้วยความสังเวช จึงบวชเป็นปริพาชก สำเร็จวิชา ๓ ชื่อว่า จูฬคันธาระ เหาะเห็นดินอากาศได้และรู้จักใจของผู้อื่น มีลาภและยศมาก ท่องเที่ยวแสดงฤทธิ์ไปยังเมืองต่างๆ จนถึงเมืองราชคฤห์

มูลเหตุของการออกบวช

เมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสรู้แล้วประทับอยู่ในเมืองราชคฤห์ อานุกาพแห่งวิชาของท่านก็เสื่อม ลาภยศก็หมดไปด้วยคิดว่า พระสมณโคดมต้องรู้วิชาจูฬคันธาระอย่างแน่นอน จึงไปยังสำนักของพระพุทธองค์ขอเรียนวิชา ทรงตรัสว่า ท่านต้องบวชในสำนักของเราจึงจะเรียนได้ เขาก็ยอมบวช

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

หลังจากบวชแล้วท่านพากเพียรปฏิบัติธรรมเรียนกรรมฐานกับพระพุทธองค์ ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นอรหันต์ เพราะบุญบารมีที่สั่งสมมาเต็มเปี่ยมแล้ว

การประกาศพระศาสนา

พระปิตินทวัจนะหลังจากบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ ได้ช่วยพระพุทธองค์ เผยแผ่พระศาสนา เป็นที่เคารพรักของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย มีเรื่องเล่าว่า ในสมัยที่ท่านเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ประชาชนเป็นจำนวนมากตั้งอยู่ในโอวาท ไปเกิดเป็นเทวดาจำนวนมาก เหล่าเทวดามีความกตัญญูเคารพนับถือมาก จึงพากันมาฟังธรรมทั้งเช้าและเย็น

ต่อมาท่านมีปัญหาเกี่ยวกับพระภิกษุและประชาชน เพราะชอบใช้คำพูดที่ไม่ไพเราะว่าคนถ้อย ด้วยความคุ้นเคยกับคำนี้มาในชาติปางก่อน เพื่อนพระภิกษุไปฟ้องพระพุทธองค์ ทรงตรัสเล่าเรื่องในชาติปางก่อนให้ฟังพระภิกษุทั้งหลายเข้าใจ และหมดความสงสัย

ตำแหน่งเอตทัคคะ

มนุษย์ทั้งหลายตั้งอยู่ในโอวาทของท่านในชาติก่อน แล้วเกิดเป็นเทวดาเป็นอันมาก เทวดาเหล่านั้นมีความกตัญญู มีความเคารพนับถือบูชามาฟังธรรมทั้งเช้าและเย็น เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้เป็นที่รักใคร่ของเทวดา

นิพพาน

พระปิตินทวัจจะ ได้ช่วยพระพุทธองค์ประกาศพระพุทธศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัฐภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๒๕. พระกุมารกัสสปเถระ

สถานะเดิม

พระกุมารกัสสปะ ชื่อเดิมว่า กัสสปะ ซึ่งเป็นชื่อที่พระเจ้าปเสนทิโกศลตั้งให้ เพราะท่านบวชตั้งแต่ยังเป็นเด็ก เลยได้ชื่อว่า กุมารกัสสปะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี แคว้นโกศล มารดาเป็นลูกสาวของเศรษฐี ซึ่งแต่งงานไม่นานก็ขออนุญาตสามีออกบวช โดยไม่รู้ว่าตัวเองตั้งครรภ์ ท่านเกิดในเมืองสาวัตถีขณะที่มารดาเป็นนางภิกษุณี

มูลเหตุของการออกบวช

นางภิกษุณีตลอดบุตรหน้าตาน่ารัก ผิวพรรณดุจทองคำ พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงรับไว้เลี้ยงดูเป็นพระราชโอรสบุญธรรม และตั้งชื่อให้ว่า กัสสปะ วันหนึ่งกัสสปะออกไปเล่นกับเด็ก ๆ ได้ทุบตีเด็กเหล่านั้น จึงถูกล้อเลียนว่า พวกเราถูกเด็กไม่มีพ่อแม่ทุบตี ท่านได้ยินคำพูดเช่นนั้นเกิดความสงสัย เข้าไปกราบทูลถามพระเจ้าปเสนทิโกศล จนได้

ทราบความจริงทั้งหมด เกิดความสลดตั้งใจในชะตาชีวิตของตนเองจึงขออนุญาต
ออกบวช ได้บวชเป็นสามเณร ครั้นอายุครบ ๒๐ ปี บวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

ท่านบวชแล้วพากเพียรปฏิบัติธรรมไม่ได้บรรลุผลอะไรเลย ครั้งนั้นเพื่อน
ของท่านเกิดเป็นพรหมในชั้นสุทธาวาส เห็นท่านลำบากในการปฏิบัติธรรมจึงผูกปัญหา
๑๕ ข้อ ให้ไปทูลถามพระพุทธองค์ รุ่งขึ้นไปเข้าเฝ้าทูลถามปัญหาเท่านั้น ทรงแก้ปัญหา
ให้ครบทั้ง ๑๕ ข้อ พระเถระเรียนเองตามที่พระพุทธองค์ตรัสบอก เข้าไปยังป่าอัมพวัน
บำเพ็ญเพียรไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระเถระท่านแสดงธรรมได้วิจิตรพิศดาร สมบูรณ์ด้วยอุปมาอุปมัยมีเหตุมีผล
โปรดพระเจ้าปายาสีผู้ไม่เชื่อว่าโลกอื่นมีจริง นรกสวรรค์มีจริงเป็นต้น ให้เลื่อมใสใน
พระพุทธศาสนา ขอถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต จึงนับว่าเป็นกำลังที่สำคัญรูป
หนึ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระกุมารกัสสปะ แสดงธรรมได้อย่างวิจิตรสมบูรณ์ด้วยอุปมาอุปมัยและเหตุผล
พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้แสดงธรรมได้อย่างวิจิตร”

ปรินิพพาน

พระกุมารกัสสปะ ได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก
ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๓๐. พระมหาโกณฑัญญะ

สถานะเดิม

พระมหาโกฏิฐิตเถระ ชื่อเดิมว่า โกฏิฐิตะ หมายถึงทำให้คนหนีหน้า เพราะท่านเก่งในศาสตร์ต่าง ๆ จึงเที่ยวทิ่มแทงคนอื่นด้วยหอกคือปากของตน บิดาชื่อว่า อัศสลายนพราหมณ์ มารดาชื่อว่า จันทวดีพราหมณี ทั้งคู่เป็นชาวเมืองสาวัตถี แคว้นโกศล เกิดในวรรณะพราหมณ์ ศึกษาจบไตรเพทและศาสตร์ ต่าง ๆ ชอบพูดหักล้างคนอื่นด้วยเหตุผล ใครพบจึงพากันหลบหน้า ไม่อยากจะสนทนาด้วย

มูลเหตุของการออกบวช

โกฏิฐิตะ แม้เป็นผู้มีความรู้มากแต่ก็ไม่หยุดอยู่แค่นั้น พยายามศึกษาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เป็นประจำ ได้ยินกิตติศัพท์ของพระพุทธองค์ว่า เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง ทรงแสดงธรรมไพเราะ ชี้ให้เห็นประโยชน์ในโลกนี้และโลกหน้าอย่างชัดเจน เขาจึงเข้าไปเฝ้าและฟังธรรม เกิดศรัทธาปรารถนาจะออกบวช จึงทูลขอบวชกับพระองค์ ทรงให้บวชตามความประสงค์

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระโกฏิฐิตะ หลังจากบวชแล้วตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัย และบำเพ็ญเพียรด้วยความไม่ประมาท พิจารณาสังขารโดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์และเป็นอนัตตา ในไม่ช้าก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ พร้อมปฏิสัมภิทา ๔ มีความกล้าหาญ แม้จะเข้าไปหาพระมหาเถระหรือว่าเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ก็จะถามปัญหาในปฏิสัมภิทา ๔ จึงมีชื่อเพิ่มอีกว่า มหาโกฏิฐิตะ

งานประกาศพระศาสนา

พระมหาโกฏิฐิตะ เป็นพระเถระรูปหนึ่ง que แสดงหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไว้มาก เช่นในมหาเวทลลสูตร ได้ซักถามพระสารีบุตรเพื่อเป็นการวางหลักธรรมไว้เป็นแบบอย่าง เช่น ผู้มีปัญญาทึบ คือผู้ไม่รู้อริยสัจ ๔ ตามความเป็นจริง ผู้มีปัญญา คือผู้รู้ อริยสัจ ๔ ตามความเป็นจริง วิญญูณ คือธรรมชาติที่รู้แจ้ง ได้แก่รู้แจ้งสุข ทุกข์ และไม่สุขไม่ทุกข์ เป็นต้น

ตำแหน่งเอกทัคคะ

พระมหาโกฏิฐิตะ เป็นผู้ใคร่ต่อการศึกษา ชอบสอบถามปัญหาในปฏิสัมภิทา ๔ กับพระพุทธองค์บ้าง กับพระมหาเถระทั้งหลายบ้างเป็นประจำ เพราะเหตุนี้ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้แตกฉานในปฏิสัมภิทา”

นิพพาน

พระมหาโกฏิฐิตะ ได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สด

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๖

๑. พระเถระรูปใด เคยมีอิทธิฤทธิ์เกี่ยวกับสตรีเพศ ?

ก. พระมหากัจจายนะ	ข. พระโกณฑธานะ
ค. พระวัคกเถ	ง. พระนันทะ

๒. พระโกณฑธานะ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

ก. ในด้านจับฉลาก	ข. ในด้านสอนภิกษุ
ค. ในด้านสอนภิกษุณี	ง. ในด้านสอนสามเณร

๓. ปุพพกรรมของพระเถระรูปใด ที่มีภาพสตรีลวงตาติดตามอยู่เสมอ ?

ก. พระวังคีสะ	ข. พระเรวตะ
ค. พระโกณฑธานะ	ง. พระสุภูติ

๔. พระวังคีสะ เคาะกะ โหลกศีรยะของใครแล้วไม่รู้ที่เกิด ?

ก. ปริพาชก	ข. เทวดา
ค. เดียรถีย์	ง. พระอรหันต์

๕. พระสาวกรูปใด ชำนาญในมนต์เคาะกะ โหลกศีรยะมนุษย์ ?

ก. พระพาหิยะ	ข. พระสุภูติ
ค. พระสาครตะ	ง. พระวังคีสะ

๖. พระเถระรูปใด ออกบวชเพราะต้องการเรียนมนต์ ?

ก. พระวังคีสะ	ข. พระจูฬปันถกะ
ค. พระเรวตะ	ง. พระกุมารกัสสปะ

๗. พระสาวกรูปใด มักเรียกคนอื่นว่า “คนถ้อย” ?

ค.แสดงธรรมได้ไพเราะ

ง.บวชด้วยศรัทธา

เฉลย

๑.ข

๒.ก

๓.ก

๔.ง

๕.ง

๖.ก

๗.ก

๘.ง

๙.ก

๑๐.ก

๑๑.ง

๑๒.ก

๑๓.ข

๑๔.ง

๑๕.ง

๑๖.ก

พระสาวกกุ่มที่ ๗

๓๑.พระโสภิตเถระ

สถานะเดิม

พระโสภิตะ ชื่อเดิมว่า โสภิตะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี
แคว้นโกศล เกิดในวรรณะพราหมณ์

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่ง โสภิตะ ได้เข้าไปเฝ้าพระพุทธองค์และได้ฟังธรรม บังเกิดความเลื่อมใส
อย่างแรงกล้า จึงปรารถนาจะบวช ทูลขอบวชกับพระพุทธองค์ ๆ ทรงประทานการบวช
ให้ตามความประสงค์

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระโสภิตะ ครั้นบวชแล้วตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัย ปฏิบัติธรรมบำเพ็ญเพียร
ด้วยความไม่ประมาท ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์เป็นผู้ชำนาญในการระลึก
ชาติ

งานประกาศพระศาสนา

แม้ในตำนานจะไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของท่านในการช่วยเผยแผ่
พระพุทธศาสนา แต่ข้อปฏิบัติของท่านก็ทำให้ผู้ที่เกิดมาภายหลัง ได้ศึกษาเรียนรู้ แล้วเกิด

ความเห็นอกว่า โลกนี้และโลกหน้ามีจริง นรกและสวรรค์มีจริง ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมีจริง อันเกิดจากการระลึกชาติในอดีตของท่าน

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระโสภิตะ เป็นผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษในบุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือญาณระลึกชาติในอดีต เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้ระลึกชาติได้”

นิพพาน

พระโสภิตะ ได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๓๒. พระนันทกเถระ

สถานะเดิม

พระนันทกะ ชื่อเดิมว่า นันทกะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี แถววันโกศล เกิดในวรรณะพราหมณ์

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่งนันทกะ ได้เข้าเฝ้าพระพุทธองค์และได้ฟังธรรม บังเกิดความเลื่อมใสอย่างแรงกล้า จึงปรารถนาจะบวช ทูลขอบวชกับพระพุทธองค์ ทรงประทานการบวชให้ตามความประสงค์

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระนันทกะ ครั้นบวชแล้วจึงตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัย ปฏิบัติธรรมบำเพ็ญเพียรด้วยความไม่ประมาท ไม่นานก็ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระพุทธศาสนา

พระนันทกะ เป็นผู้ชำนาญในการระลึกชาติของตนเองและของคนอื่น และเป็นผู้มีความสามารถในการแสดงธรรมได้ใกล้เคียงกับพระพุทธองค์ มีเรื่องเล่าว่า นางมหาปชาบดีโคตมีภิกษุณี พากษุณี ๕๐๐ รูป มาฟังธรรม ภิกษุรูปอื่นแสดงธรรมนางภิกษุณีทั้งหลายไม่ได้บรรลุธรรมอะไรเลย เมื่อถึงวาระของพระนันทกะ ท่านแสดงธรรมภิกษุณีทั้งหลายได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระนันทกะ อาศัยเหตุที่ท่านเป็นผู้ฉลาดในการแสดงธรรมได้ใกล้เคียงกับพระพุทธองค์ พากษุณีได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้ให้โอวาทนางภิกษุณี”

นิพพาน

พระนันทกะ ได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่น ๆ ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๓๓.พระมหากัปปินะ

สถานะเดิม

พระมหากัปปินะ พระนามเดิมว่า กัปปินะ ต่อมาได้ครองราชสมบัติ จึงมีพระนามว่า มหากัปปินะ พระบิดาและพระมารดาไม่ปรากฏพระนาม เป็นเจ้าเมืองกุกกุฏาดี ในปัจฉิมชนบท ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงอโนชาเทวี พระราชธิดาของพระเจ้าสาเกตะ แห่งแคว้นมัททะ ทั้งสองพระองค์ทรงสนพระทัยในเรื่องศาสนา คอยสดับข่าวการบังเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าตลอดเวลา

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่งทรงทราบข่าวจากพ่อเมืองสาวัดถึว่า พระพุทธเจ้า พระธรรม และ พระสงฆ์เกิดขึ้นในโลกแล้ว ทรงดีพระทัยอย่างยิ่ง พร้อมกับทหาร ๑,๐๐๐ คน เสด็จไปยัง เมืองสาวัดถึ พระพุทธองค์เสด็จไปต้อนรับพระมหากัปปินะและบริวารที่ริมฝั่งแม่น้ำ จันทกาคา ประทับนั่งอยู่ที่โคนต้นพหูตคณิโครธ พระราชาพร้อมทั้งบริวารได้เสด็จไป เข้าเฝ้า ณ ที่นั้น ทรงแสดงอนุปุกพิถาและอริยสัจ ๔ พอจบพระธรรมเทศนาพระราชา พร้อมด้วยบริวารบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันและทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ ด้วยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ส่วนพระนางอินชาเทวี ทราบข่าวการออกบวชของพระราชา จากพวกพ่อค้าก็ เกิดความเลื่อมใส ชักชวนภรรยาของทหาร ๑,๐๐๐ คน ติดตามไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ทรงแสดงธรรมให้พระเทวีและบริวารฟัง เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระนางอินชาเทวี และบริวาร ๑,๐๐๐ คน ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ส่วนพระมหากัปปินะและภิกษุ บริวาร นั่งฟังธรรมอยู่ในที่นั้นด้วย ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ และท่านมักเปล่ง อุทานว่า สุขหนอ สุขหนอ

งานประกาศพระศาสนา

เมื่อท่านบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว ยังไม่ได้กล่าวสอนธรรมแก่ใคร ๆ เพราะยังไม่ได้รับพระบรมพุทธานุญาตจากพระพุทธองค์ ครั้นได้รับอนุญาตแล้ว จึง แสดงธรรมแก่ภิกษุ ๑,๐๐๐ รูป จนบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระพุทธองค์ทรงอาศัยเหตุที่ท่านแสดงธรรมแก่พระภิกษุ ๑,๐๐๐ รูป ได้บรรลุ ธรรมเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้ให้โอวาท แก่ภิกษุ”

นิพพาน

พระมหากัปปินะ เป็นผู้มึบบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาองค์หนึ่ง
ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัฐภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๓๔. พระสาکتเถระ

สถานะเดิม

พระสาคตะ ชื่อเดิมว่า สาคตะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี
แคว้นโกศล เกิดในวาระพราหมณ์

มูลเหตุของการออกบวช

พระสาคตะ ได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์แล้วมีจิตเลื่อมใส ทูลขอบวชใน
พระพุทธศาสนา ทรงอนุญาตการบวชให้ตามความปรารถนา หลังจากบวชแล้วตั้งใจ
บำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุสมบัติ ๘ มีความชำนาญในฉนสมาบัตินั้น

ต้นบัญญัติห้ามพระภิกษุดื่มสุรา

ครั้งหนึ่งพระสาคตะ ตามเสด็จพระพุทธองค์ถึงท่าเรืออัมพะ ที่หมู่บ้านภัททวติกะ
ใกล้เมืองโกสัมพี แคว้นเจติ ที่ใกล้ ๆ ท่าเรือนั้นมีพญานาค ชื่อว่า อัมพตัญญูฐกะ ซึ่งมีฤทธิ์
ร้าย ท่านได้ช่วยชาวบ้านปราบพญานาคนั้นด้วยเตโชสมบัติจนสิ้นฤทธิ์ ชาวบ้านดีใจ
มาก ถามว่า พระคุณเจ้าชอบฉันอะไร โยมจะหามาถวาย ขณะนั้นพระฉัพพัคคีย์พูดแทรก
ขึ้นว่า ชอบสุราอ่อน ๆ วันรุ่งขึ้นเข้าไปบิณฑบาต ชาวบ้านจึงจัดสุราสีแดงถวายทุก
ครัวเรือน ท่านฉันสุราจนเมาหมดสติล้มลงที่ประตูเมือง ด้วยเหตุนี้ พระพุทธองค์ทรง
บัญญัติพระวินัยห้ามภิกษุดื่มสุรา ท่านเป็นต้นบัญญัติของพระวินัยข้อนี้

บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

วันรุ่งขึ้นพอท่านสร้างมาได้สติแล้ว รู้สึกสลดใจต่อการกระทำของตนเอง จึงเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ กราบทูลขอให้ทรงอดโทษให้แล้วหลีกไปบำเพ็ญเพียรด้วยความไม่ประมาท ได้บรรลุนิพพานเป็น พระอรหันต์ในที่สุด

งานประกาศพระศาสนา

เพราะท่านเป็นผู้ชำนาญในเตโชสมาบัติ จึงแสดงปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ให้ชาวบ้านแคว้นอังคะ อัจฉริยะใจเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก พระพุทธศาสนาจึงปักหลักมั่นคงในแคว้น อังคะ

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระสาคตะเป็นผู้มีความชำนาญในการเข้าเตโชสมาบัติเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ฉลาดในการเข้าเตโชสมาบัติ”

นิพพาน

พระสาคตะ เป็นกำลังสำคัญองค์หนึ่งในการช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัฏฐกาแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๓๕. พระอุปเสนเถระ

สถานะเดิม

พระอุปเสนะ เดิมชื่อว่า อุปเสนะ หรืออุปเสนวังคันทบุตร บิดาชื่อว่า วังคันทพราหมณ์ มารดาชื่อว่า สารีพราหมณี ท่านมีพี่ชาย ๒ คน คือ อุปติสสะ และจุนทะ น้องชาย ๑ คน คือ เรวตะ มีน้องสาว ๓ คน คือ นางจาลา นางอุปจาลา และนางสุปจารา เกิดที่หมู่บ้านนาลันทา แคว้นมคธ เกิดในวรรณะพราหมณ์ ศึกษาจบไตรเพท

มูลเหตุของการออกบวช

อุปเสนะ หลังจากที่อุปติสสะหรือว่าพระสารีบุตรบวชแล้ว ท่านก็มีความปรารถนาจะบวชเหมือนกัน วันหนึ่งไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ได้ฟังธรรม เกิดความเลื่อมใส จึงทูลขอบวชกับพระพุทธองค์ ทรงอนุญาตให้ท่านได้บวชตามความประสงค์ บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

หลังจากที่บวชแล้วยังไม่ทันได้พรรษา ตั้งตัวเป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้กุลบุตรคนหนึ่ง แล้วพาไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ถูกพระพุทธองค์ติเตียนว่าไม่เหมาะสม จึงคิดว่า เราอาศัยบริษัทถูกพระพุทธองค์ติเตียน แต่เราจะอาศัยบริษัทนี้แหละทำให้พระพุทธองค์เลื่อมใส จึงตั้งใจบำเพ็ญเพียร ในไม่นานก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ มีลูกศิษย์มากมาย จนได้รับการสรรเสริญจากพระพุทธองค์

งานประกาศพระศาสนา

พระอุปเสนะ ครั้นบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้วได้ถือธุดงค์ ๑๓ ข้อ และสอนให้ผู้อื่นถือธุดงค์นั้นด้วย จึงเป็นที่เลื่อมใสของประชาชน ทุกชั้นวรรณะพากันบวชเป็นลูกศิษย์ของท่านมากมาย

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระพุทธองค์อาศัยความที่ท่านเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนทุกชั้นวรรณะ เพราะฉะนั้นทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้นำมาซึ่งความเลื่อมใสของหมู่ชนทุกชั้น”

นิพพาน

พระอุปเสนะ เป็นกำลังสำคัญขององค์หนึ่งในการช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนา ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๗

๑. พระโสภิตะ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

ก. บวชด้วยศรัทธา	ข. มีโรคน้อย
ค. ระลึกชาติได้	ง. มีลาภมาก

๒. พระนันทกะ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

- ก. ในด้านเตโชธาตุ ข. ในด้านสอนภิกษุณี
ค. ในด้านตำรวมอินทรีย์ ง. ในด้านไฝศึกษา

๓. มีปัญหาแม้ไม่มีทรัพย์ ยังพออยู่ได้ แต่ขาดปัญญา แม้มีทรัพย์ก็อยู่ไม่ได้...เป็นธรรมชาติของใคร ?

- ก. พระโสภิตะ ข. พระสาकตะ
ค. พระมหากัปปินะ ง. พระพากุละ

๔. พระสาวกรูปใดขณะเป็นพระราชา มีม้าไว้สืบข่าวการอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้า ?

- ก. พระมหากัปปินะ ข. พระรัฐบาล
ค. พระภัททิยะ ง. พระโสณกุฎิกัณณะ

๕. พระมหากัปปินะ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

- ก. ทรงพระวินัย ข. ปรรณความเพียร
ค. สัทธาวิมุตติ ง. สอนภิกษุ

๖. พระมหากัปปินะ ก่อนบวชเคยเป็นกษัตริย์ในเมืองไหน ?

- ก. เมืองราชคฤห์ ข. เมืองอุชเชนี
ค. เมืองกุกกุฏวดี ง. เมืองสาวัตถี

๗. พระมหากัปปินะ ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เพราะฟังธรรมเทศนาชื่อว่าอะไร ?

- ก. อนัตตลักขณสูตร ข. โอวาทปาฏิโมกข์
ค. อนุปพพิกขา ง. อาทิตตปริยายสูตร

๘. พระนางอโนชาเทวี เป็นพระมเหสีของใคร ?

- ก. พระเจ้าพิมพิสาร ข. พระเจ้ามหากัปปินะ
ค. พระเจ้าปเสนทิโกศล ง. พระเจ้าอุเทน

๙. พระสาคตเถระได้รับยกย่องว่าเป็นเลิศในด้านใด ?

- ก. ระลึกถึงชาติก่อนได้ ข. ให้โอวาทแก่ภิกษุบริษัท
ค. ฉลาดในเตโชกสิณ ง. ทำให้ตระกูลเลื่อมใส

๑๐. พระสาวกรูปใด เป็นต้นบัญญัติในการห้ามดื่มสุรา ?

- ก. พระสาคตะ ข. พระพากุละ

ก.พระสุภุติ

ง.พระโสภิตะ

๑๑.พระเถระรูปใดเวลาบิณฑบาต ได้มีชาวบ้านเลื่อมใสนำสุรามาดวาย ?

ก.พระนันทกะ

ข.พระมหากัปปินะ

ค.พระสาเกตะ

ง.พระอุปเสน

๑๒.พระสาวกรูปใด ถูกระศาดาทรงตำหนิว่า โมฆบรูษผู้มกมาก ?

ก.พระสุภุติ

ข.พระจุนทะ

ค.พระเรวตะ

ง.พระอุปเสนะ

๑๓.พระอุปเสนะ เป็นเลิศในทางด้านใด ?

ก.นำมาซึ่งความเลื่อมใสแก่ชนทุกชั้น ข.ระลึกชาติได้

ค.ให้โอวาทแก่พระภิกษุ ง.ให้โอวาทแก่ภิกษุณี

๑๔.พระเถระองค์ใด ถือรุดงค์ ๑๓ ข้อ ?

ก.พระพากุลละ

ข.พระอานนท์

ค.พระนาลกะ

ง.พระอุปเสนะ

เฉลย

๑.ก

๒.ข

๓.ก

๔.ก

๕.ง

๖.ก

๗.ก

๘.ข

๙.ก

๑๐.ก

๑๑.ก

๑๒.ง

๑๓.ก

๑๔.ง

พระสาวกกุ่มที่ ๘

๓๖. พระขทิวรณิยเรวตเถระ

สถานะเดิม

พระขทิวรณิยเรวตเถระ ชื่อเดิมว่า เรวตเถระ แต่เมื่อบวชแล้วอาศัยอยู่ในป่าไม้ตะเคียน จึงมีชื่อว่า ขทิวรณิยเรวตเถระ บิดาชื่อว่า วังคันตพราหมณ์ มารดาชื่อว่า นางสารีพราหมณี ท่านเป็นน้องชายคนสุดท้อง ในบรรดาพี่น้องทั้ง ๗ คน โดยมีพระสารีบุตรเป็นที่ชายคนโต เกิดที่บ้านนาลันทา แคว้นมคธ เกิดในวาระพราหมณ์

มูลเหตุของการออกบวช

เรวตเถระเป็นลูกชายคนเล็ก พี่ชายและพี่สาว ๖ คน ออกบวชในพระพุทธศาสนา ทั้งหมด พ่อแม่กลัวว่าท่านจะออกบวชเหมือนพี่ชายและพี่สาวจึงจับแต่งงานกับสาวน้อยคนหนึ่งตอนอายุ ๗ ขวบ ในวันแต่งงานขณะทำพิธีรดน้ำสังข์ มีญาติผู้ใหญ่คนหนึ่งอายุ ๑๒๐ ปีมาอวยพรด้วย ญาติ ๆ ทั้งหลายจึงอวยพรว่า ขอให้ทั้งสองมีอายุยืนเหมือนยายคน นี้ เรวตเถระมองดูยายผมหงอก ฟันหัก หนังเหี่ยว หลังโก่ง แล้วมองดูหน้าเจ้าสาวของตน คิด

ว่าต่อไปเจ้าสาวของเราก็จะเหมือนกับยายคนนี้ คิดแล้วสลดสังเวชใจเป็นอย่างยิ่ง ในระหว่างทางที่กลับบ้าน จึงหนีออกบวชในสำนักของพระป่ารูปหนึ่ง พระภิกษุรูปนั้นก็บวชให้ตามคำสั่งของพระสารีบุตร

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

สามเณรเรวตะ ครั้นอายุครบ ๒๐ ปีแล้ว ก็ได้บวชเป็นพระภิกษุ เรียนกรรมฐานในสำนักของพระอุปัชฌาย์อาจารย์ ไปอาศัยอยู่ในป่าไม้ตะเคียนบำเพ็ญเพียร ในไม่ช้า บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระเรวตะมีข้อปฏิบัติที่น่าเลื่อมใส คือชอบอยู่ป่า นำมาซึ่งความเลื่อมใสของประชาชนในสมัยนั้น ครั้งหนึ่งพระพุทธองค์และพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ไปเยี่ยมท่าน ซึ่งจำพรรษาอยู่ที่ป่าไม้ตะเคียน ท่านเนรมิตที่พักกลางวัน ที่พักกลางคืน และที่จงกรมอย่างละ ๕๐๐ ที่ พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่นั่น ๑ เดือน จึงเสด็จกลับ

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระเรวตะ ท่านชอบอาศัยอยู่ในป่า พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้อยู่ป่า”

นิพพาน

พระเรวตะ ได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อประโยชน์และความสุขของชาวโลก ดำรงอายุสังขารพอสมควรแก่อัตภาพแล้ว จึงนิพพานในที่สุด

๓๗. พระฉิวลีเถระ

สถานะเดิม

พระสิวลี ชื่อเดิมว่า สิวลี พระบิดาไม่ปรากฏพระนาม พระมารดาพระนามว่า
สุปวาสา ซึ่งเป็นพระธิดาของเมือง โกลิยะ ท่านอยู่ในครรภ์ของพระมารดา ๗ ปี ๗
เดือน ๗ วัน ทำให้พระมารดามีลาภมากและคลอดง่ายที่สุด

มูลเหตุของการออกบวช

เมื่อสิวลีกุมารประสูติ พระมารดาและพระประยูรญาติได้ถวายมหาทาน ๗ วัน
ในวันที่ ๗ พระสารีบุตรชวนสิวลีกุมารออกบวช พระมารดาทรงอนุญาตให้บวช ท่านจึง
นำพระกุมารไปบวชเป็นสามเณร ตั้งแต่วันที่สิวลีกุมารบวช ลากสักการะได้เกิดขึ้นแก่
พระภิกษุทั้งหลายเป็นจำนวนมาก

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระสารีบุตร สอนกรรมฐานเบื้องต้น คือ ตจปัญจกกรรมฐาน ได้แก่ เกสา ผม
โลมา ขน นขา เล็บ ทันตา ฟัน ตโจ หนิง ให้พิจารณาของทั้ง ๕ เหล่านี้ว่าเป็นของไม่งาม
เป็นของสกปรก ได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ขณะที่ปลงผมเสร็จ คือ จรดมิดโกนครั้งแรก
บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน จรดมิดโกนครั้งที่ ๒ บรรลุนิพพานเป็นพระสกทาคามี จรดมิดโกน
ครั้งที่ ๓ บรรลุนิพพานเป็นพระอนาคามี พอปลงผมเสร็จบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระสิวลี เป็นพระที่มนุษย์และเทวดาทั้งหลายเคารพนับถือมาก มีลากสักการะ
เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ด้วยบุญบารมีที่สั่งสมมาในอดีตชาติ ถือว่าเป็นผู้มีความสำคัญใน
การประกาศพระศาสนา คือ ยังความเลื่อมใสให้เกิดขึ้นแก่ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส สำหรับผู้ที่
เลื่อมใสอยู่แล้ว ก็เลื่อมใสมากยิ่งขึ้น

ตำแหน่งเอตทัคคะ

เพราะเหตุที่ท่านเป็นผู้มีลาภมาก ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน หรือจะไปที่ไหน ช่วยให้
พระภิกษุทั้งหลายไม่ขัดสนด้วยปัจจัย ๔ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่า
ภิกษุทั้งหลายผู้มีลาภมาก”

นิพพาน

พระสิวลินับว่าเป็นพระมหาเถระอีกรูปหนึ่ง ที่ได้ช่วยกิจการพระพุทธศาสนา
แบ่งเบาภาระของพระพุทธองค์เป็นอย่างมาก ท่านดำรงอายุสังขารโดยสมควรแก่
กาลเวลาแล้ว ก็นิพพานในที่สุด

๓๘. พระวักกलिเถระ

สถานะเดิม

พระวักกलि ชื่อเดิมว่า วักกलि บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวเมืองสาวัตถี
แคว้นโกศล เกิดในวรรณะพราหมณ์ ศึกษาจบไตรเพท

มูลเหตุของการออกบวช

วันหนึ่งพระพุทธองค์แควดล้อมด้วยหมู่สงฆ์ เสด็จไปยังเมืองสาวัตถี วักกलिรั้นได้
เห็นพระพุทธองค์ก็หลงใหลในพระรูปไม่อึดในการดู จึงติดตามพระพุทธองค์ไปทุกหน
ทุกแห่ง ในที่สุดตัดสินใจออกบวช เพราะต้องการเห็นพระพุทธองค์ทุกวัน เขาจึงขอบวช
ทรงประทานการบวชให้ตามความประสงค์

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

หลังจากบวชแล้วก็เฝ้าติดตามพระพุทธองค์เพื่อดูพระรูปโฉมอยู่เสมอ ทรงรอ
ความแก่กล้าแห่งญาณของท่านจึงไม่ตรัสอะไร ครั้นทรงทราบว่าคุณแก่กล้าจึงตรัสว่า
“วักกलि จะมีประโยชน์อะไรกับการดูร่างกายที่เน่าเปื่อย ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นย่อมเห็นเรา
ผู้ใดเห็นเราผู้นั้นย่อมเห็นธรรม” แต่ท่านก็ไม่เชื่อยังเฝ้าดูพระพุทธองค์เช่นเดิม ต่อมาใกล้
วันเข้าพรรษา ทรงเสด็จไปยังเมืองราชคฤห์ ในวันเข้าพรรษาทรงขับไล่พระวักกलिออกไป
จากสำนัก ด้วยพระดำรัสว่า “วักกलि เธอจงหลีกออกไป” ท่านเสียใจมาก ขึ้นไปบน
ภูเขาคิชฌกูฏเพื่อฆ่าตัวตาย พระพุทธองค์ทรงทราบ จึงปรากฏพระองค์ให้เห็น ตรัส

เรียกว่า วักกถิ และทรงแสดงธรรมให้ฟัง ท่านเกิดปีติปราโมทย์ใจมาก รีบหะมาเข้าเฝ้า
พิจารณาถึงคำสอนของพระพุทธองค์ ในที่สุดก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์บนอากาศ
นั่นเอง

งานประกาศพระศาสนา

ท่านได้ช่วยพระพุทธองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนา เหมือนกับพระอรหันต์องค์อื่น
ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่พระภิกษุและสามเณร ตลอดจนถึงประชาชนทุกชั้นวรรณะ

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระวักกถิเป็นผู้มีความศรัทธาในการออกบวช จนได้บรรลุธรรมเป็นพระ
อรหันต์ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ศรัทธาวิมุตติ”
(พ้นจากกิเลสเพราะศรัทธา)

นิพพาน

พระวักกถินับว่าเป็นพระมหาเถระอีกรูปหนึ่งที่ได้ช่วยกิจการพระศาสนา แบ่งเบา
ภาระของพระพุทธองค์ ท่านดำรงอายุสังขารโดยสมควรแก่กาลเวลาแล้วก็นิพพานใน
ที่สุด

๓๕. พระพาหิยทารุจิริยเถระ

สถานะเดิม

พระพาหิยทารุจิริยะ ชื่อเดิมว่า พาหิยะ ภายหลังเขานุ่งเปลือกไม้ จึงได้ชื่อว่า
พาหิยทารุจิริยะ บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นชาวแคว้นพาหิยะ เกิดในวรรณะแพศย์
มีอาชีพเป็นพ่อค้า วันหนึ่งออกเรือไปค้าขาย แต่เรือเกิดอัปปางลงทำให้ผู้ที่อยู่บนเรือ
เสียชีวิตทั้งหมด ยกเว้นพาหิยะคนเดียวเท่านั้น

มูลเหตุของการนุ่งเปลือกไม้

เมื่อเรืออัปปางแล้ว พาหิยะเกาะแผ่นกระดานว่ายน้ำไปท่าเรือสุปปารกะ ไม่มี
ฝ้านุ่งติดตัวแม้แต่ชิ้นเดียว จึงเอาเปลือกไม้มานุ่งแทน ถือกระเบื้องที่เขวของท่าน ชาวเมือง

เห็นแล้วคิดว่าท่านเป็นพระอรหันต์นำอาหารบ้าง เครื่องนุ่งห่มบ้างมาให้ ท่านคิดว่า ถ้าเราจักนุ่งห่มลาภสักการะต่าง ๆ จะเต็ม จึงนุ่งห่มแต่เปลือกไม้เท่านั้น และที่สำคัญตัวเองว่าเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พรหมคนหนึ่ง ซึ่งเคยบำเพ็ญสมณธรรมร่วมกันมาในชาติก่อน ได้มาเตือนสติ “พาคิยะ ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ แม้แต่ข้อปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุพระอรหันต์ท่านก็ยังไม่รู้เลย ผู้เป็นพระอรหันต์ และรู้ข้อปฏิบัติที่ทำให้บรรลุพระอรหันต์อยู่ที่วัดเชตวัน เมืองสาวัตถี” เขาสลดใจรีบไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ขณะนั้นทรงเสด็จบิณฑบาตอยู่ ท่านรีบร้อนอยากฟังธรรม ทรงปฏิเสธถึง ๓ ครั้ง ครั้นทรงทราบว่าญาณของเขาแก่กล้าแล้วจึงตรัสว่า “เมื่อเห็นขอให้เป็นเพียงการเห็น” เขายืนอยู่กลางถนน ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ พร้อมด้วยปฏิสัมภทา จากนั้นจึงทูลขอบวช แต่มีบาตรและจีวรยังไม่ครบ จึงไปหาบาตรและจีวร ขณะที่กำลังดิ่งผ้าเก่าจากกองขยะ ถูกอมนุษย์ผู้เฝ้าเวรกันเข้าสิงในแม่โคตัวหนึ่ง ทำร้ายจนเสียชีวิต ยังจึงไม่ทันได้บวช

ตำแหน่งเอตทัคคะ

พระพาคิยะ เป็นผู้มึปัญญาสามารถบรรลุธรรมได้เร็วพลัน เพียงฟังธรรมะบทสั้น ๆ พระพุทธองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้ตรัสรู้เร็วพลัน”

นิพพาน

พระพาคิยะ ยังไม่ทันได้บวชถูกอมนุษย์ผู้เฝ้าเวรต่อกันเข้าสิงในร่างของแม่โค ทำร้ายจนนิพพาน ในขณะที่ท่านกำลังดิ่งผ้าเก่าจากกองขยะ

๔๐. พระพากุลเถระ

สถานะเดิม

พระพากุลเถระ ชื่อเดิมว่า พากุลเถระ แปลว่าคนสองตระกูล บิดาและมารดาไม่ปรากฏชื่อ เป็นลูกของเศรษฐีชาวเมืองโกสัมพี เกิดในวรรณะแพศย์ เมื่อเกิดได้ ๕ วัน มีการทำวิธีโกนผมไฟและตั้งชื่อ พี่เลี้ยงพาไปอาบน้ำที่แม่น้ำคงคา ปลาใหญ่ตัวหนึ่งได้zubกินเข้าไปในท้อง ปลานั้นว่ายน้ำไปติดตาข่ายของชาวประมงเมืองพาราณสี ชาวประมงนำปลาไป

ชาย เศรษฐีคนหนึ่งได้ซื้อปลาตัวนั้นไว้ เมื่อผ่าท้องปลาก็พบทารกน่ารักเพศชายนอนอยู่ จึงรู้สึกรักเด็กนั้นมากเลี้ยงไว้เหมือนบุตรของตัวเอง

มูลเหตุของการออกบวช

ฝ่ายบิดาและมารดาเก่าทราบข่าว จึงไปขอบุตรคืน ทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้พากันไปถวายฎีกาต่อพระเจ้าพาราณสี พระองค์ทรงวินิจฉัยให้ตระกูลทั้งสองผลัดเปลี่ยนกันเลี้ยงดูเด็กนั้นคนละ ๔ เดือน

ครั้งหนึ่งพระพุทธรองค์เสด็จไปเมืองพาราณสี พากุละทั้งบริวารพากันไปเข้าเฝ้าแล้วได้ฟังธรรม เกิดศรัทธาเลื่อมใสจึงทูลขอบวช ทรงประทานการบวชให้ตามความประสงค์

บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

พระพากุละครั้นบวชแล้วตั้งอยู่ในโอวาทของพระพุทธรองค์ บำเพ็ญเพียรด้วยความไม่ประมาท เพียง ๗ วัน ก็บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์

งานประกาศพระศาสนา

พระพากุละ ได้ช่วยพระพุทธรองค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นพระเถระผู้ใหญ่ ท่านเป็นผู้ที่มีอายุยืน บวชเมื่ออายุ ๘๐ ปี เป็นพระอีก ๘๐ ปี ท่านมีอายุ ๑๖๐ ปี ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน ไม่ต้องฉันทารักษาโรค เพราะบุญที่ท่านได้สร้างห้องน้ำถวายสงฆ์ และได้บริจาคยาให้เป็นทาน ท่านจึงเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชนที่มาในภายหลัง

ตำแหน่งเอตทัคคะ

เพราะพระพากุละ เป็นผู้ที่มีโรคน้อย มีอายุยืน พระพุทธรองค์ทรงยกย่องท่านว่า “เป็นเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้มีอาพาธน้อย”

นิพพาน

พระพากุลละ เป็นพระมหาเถระอีกรูปหนึ่งที่ได้ช่วยพระพุทธองค์แบ่งเบาภาระทางพระพุทธศาสนา ก่อนนิพพานได้เข้าเฝ้าเตโชสมาบัติ นั่งนิพพานในท่ามกลางหมู่สงฆ์เมื่อนิพพานแล้วไฟก็ไหม้สรีระร่างของท่านหมดไป ณ ที่นั่นเอง

ปัญหาและเฉลยพระสาวกกลุ่มที่ ๘

๑. พระขทิวรณิยเรวตะ เป็นเลิศในด้านใด ?

ก. อยู่รุดงค์เป็นวัตร	ข. อยู่ป่าเป็นวัตร
ค. มีลาภมาก	ง. มีศรัทธามาก

๒. พระเถระองค์ใดที่บิดาและมารดาจับแต่งงานเมื่ออายุ ๗ ขวบ ?

ก. พระสารีบุตร	ข. พระมหาโมคคัลลานะ
ค. พระสีวลี	ง. พระเรวตะ

๓. พระเรวตะมีพระพี่ชายชื่อว่าอะไร ?

ก. พระสาครตะ	ข. พระนันทะ
ค. พระสารีบุตร	ง. พระพากุลละ

๔. เพราะเหตุใดจึงได้ชื่อว่า “ขทิวรณิยเรวตะ” ?

ก. เพราะชอบอยู่ในป่าไม้ตะเคียน	ข. เพราะชอบอยู่ในป่าไม้มะเดื่อ
ค. เพราะชอบอยู่ในป่าไม้ไผ่	ง. เพราะชอบอยู่ในป่ามะม่วง

๕. พระสาวกรูปใด บรรลุพระอรหันต์ขณะปลงผมเสร็จ ?

ก. พระสีวลี	ข. พระเรวตะ
ค. พระสุภูติ	ง. พระวังคีสะ

๖. พระสาวกรูปใด ได้รับยกย่องมีลาภสักการะมาก ?

ก. พระภคคุเถระ	ข. พระกิมพิลเถระ
ค. พระสีวลีเถระ	ง. พระนาลกเถระ

๙. พระสาวกรูปใด อยู่ในครรรค์ของมารดานานถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน ?

- ก. พระทัพพมัลลบุตร ข. พระสีวลี
ค. พระวังคีสระ ง. พระจูฬปันถก

๑๐. “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา” พระพุทธเจ้าตรัสแก่ใคร ?

- ก. พระเจ้าพิมพิสาร ข. พระวัคคลี
ค. นางวิสาขา ง. พระราหุล

๑๑. วัคคลีมาณพ ออกบวชด้วยสาเหตุใด ?

- ก. ต้องการเห็นพระรูปโฉม ข. เกิดศรัทธา
ค. เลื่อมใสในพระรูปโฉม ง. ได้ตามเสด็จทุกโอกาส

๑๒. พระสาวกรูปใด ออกบวชเพราะต้องการเห็นพระพุทธเจ้า ?

- ก. พระสาเกตตะ ข. พระโสภิตะ
ค. พระวัคคลี ง. พระรัฐบาล

๑๓. “เธอจะเฝ้าดูกายอันเน่าเปื่อยนี้ไปทำไม” พระพุทธองค์ตรัสแก่พระสาวกรูปใด ?

- ก. พระนันทะ ข. พระวัคคลี
ค. พระราหุล ง. พระอานนท์

๑๔. พระศาสดาทรงยกย่องพระวัคคลีว่าอย่างไร ?

- ก. เป็นผู้เลิศด้านมีน้ำเสียงไพเราะ ข. เป็นผู้เลิศด้านมีลาภมาก
ค. เป็นผู้เลิศด้านยินดีในฉันทสมบัติ ง. เป็นผู้เลิศด้านศรัทธาวิมุตติ

๑๕. ใครบรรลุเป็นพระอรหันต์แล้วยังไม่ทันบวชก็นิพพานเสียก่อน ?

- ก. พระพาหิยะ ข. พระขัมพูกะ
ค. พระพากุลละ ง. พระวังคีสระ

๑๖. ใครนุ่งเปลือกไม้ ทำให้คนอื่นเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ ?

- ก. พระพาหิยทวารุจิริยะ ข. พระปิตินทวัจนะ
ค. พระเรวตะ ง. พระนาลกะ

๑๗. พระพาหิยะ ได้รับเอตทัคคะด้านใด ?

- ก. มีบริวารมาก ข. ตรัสรู้เร็ว
ค. ชำนาญในมโนมยิทธิ ง. เป็นที่รักใคร่ของเทวดา

๑๖. พระสาวกรูปใด ไม่มีโอกาสครองผ้ากาสาวพัสตร์ก่อนนิพพาน ?

ก. พระปิลินทวัจฉะ ข. พระมหากัปปิณะ

ค. พระพาหิยทวารุจิริยะ ง. พระอนนท

๑๗. พระพากุลละ ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน เพราะสาเหตุใด ?

ก. สร้างเจดีย์ถวาย ข. สร้างห้องสุขาถวาย

ค. ถวายยาเป็นทาน ง. ข้อ ข. และ ค. ถูก

๑๘. พระสาวกรูปใด ได้ชื่อว่าปัจฉิมภิกษุผู้ผู้เกิดเป็นภพสุดท้าย ?

ก. พระสีวลี ข. พระพากุลละ

ค. พระสุภูติ ง. พระราธะ

๑๙. พระพากุลเถระ ท่านนิพพานเมื่ออายุได้เท่าไร ?

ก. ๘๐ ข. ๑๒๐

ค. ๑๔๐ ง. ๑๖๐

๒๐. พระสาวกองค์ใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีโรคน้อย ?

ก. พระอุทายี ข. พระอุบาลี

ค. พระพากุลละ ง. พระวักกถิ

๒๑. พระเถระรูปใด สมัยเป็นทารกถูกปลากินแต่ไม่ตาย ?

ก. พระพากุล ข. พระโสภิตะ

ค. พระนาลกะ ง. พระสุภูติ

เฉลย

๑. ข	๒. ง	๓. ก	๔. ก
๕. ก			
๖. ก	๗. ข	๘. ข	๙. ก
๑๐. ก			
๑๑. ข	๑๒. ง	๑๓. ก	๑๔. ก
๑๕. ข			
๑๖. ก	๑๗. ง	๑๘. ข	๑๙. ง
๒๐. ก			

അ.ന